

„Az emberi szegénység jó alkalom arra, hogy az Isten iránti hálánk az emberek iránti segítő szeretetben valósággá váljon.”
Életre nevelő ítélet ▶ 2. oldal

„...a tékozló fiú idegenbe jutott. Az úr, akit szolgált, nem volt sem rokona, sem ismerőse, sem polgártársa. Ő pedig nem tudott közösségekben maradni vele.”
Égtájoló ▶ 3. oldal

„Azt kértem Istentől, hogy fogadjon a szolgálatába. (...) Lázadás helyett mindig az jutott eszembe, hogy én magam kértem Istentől a szolgálatot, s ha ő ezt bízta rám, akkor ezt kell elfogadnom. Hálát adok Istennek, hogy mindent, amit ez a szolgálat megkívánt, meg tudtam csinálni. Ez nem érdem, hanem Istentől való ajándék.”
Interjú Varga Gáborral, a Béthel vezetőjével ▶ 5. oldal

Ó, Jézus, mi Üdvözítőnk ▶ 2. oldal
Lelkésziktatás Bánkon, -avatás Meszlenben ▶ 3. oldal
Hangszer, melyben Isten lelke szól ▶ 4. oldal
Isten az, aki megigazít ▶ 7. oldal
Egy kis pszichológia ▶ 11. oldal
Melléklet: ÚTTITÁRS – magyar evangéliumi lap

Ára: 275 Ft

FOTO: BARTOS GYULA / EMMI

Károli (Károlyi) Gáspár és társai 425 évvel ezelőtt fejezték be a Szentírás magyar nyelvre fordítását. A protestáns prédikátor nevét viselő program záró rendezvénye november 7-én a felújított gönci református templomban volt. Az istentisztelet keretében tartott emlékező ünnepségen – többek között – beszédet mondott az emberi erőforrások minisztere, Balog Zoltán (a háttérben középen), majd ezt követően megtekintette a szomszédos múzeum bővítésével létrehozott bibliakiállítást is.

Eredményes misszió vagy lassú agónia

Felügyelői vita az áhitott rendről

▶ **Egyházunk missziói tevékenységét és az ezért felelős intézményrendszert érintő erőteljes, érvekkel alátámasztott bírálatot fogalmaztak meg a gyülekezeti felügyelők konferenciájának küldöttei és a zsinati elnökök. Az egyház működésére vonatkozóan Pröhle Gergely országos felügyelő kijelentette: huszonöt évvel a rendszerváltás után bátran növelni lehetne a püspökök jogkörét, mert a vezetői cselekvőképességet jelentősen korlátozó működési modell is akadályozza az eredményes munkát.**

Menekültkérdés, gyülekezeti válságkezelés; az egyházon belüli vezetési, döntési kompetenciák; lelkeszkek és presbiterek képzése; missziós tevékenységünk helyzete, hatékonysága – sok egyéb mellett ezekkel a témákkal is foglalkozott a november 6–8. között a révfülöpi Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban megtartott országos felügyelői konferencia.

Félelem helyett odafordulás

A programot elindító, a menekültkérdésről szóló előadást és vitát megelőző áhítatában Gáncs Péter arra hívta fel a figyelmet, hogy a Saulból Pállá lett apostol által bejárt damaszkuszi úton most embertömegek áramlanak Európa felé, és mi bizonytalanok vagyunk abban, hogyan fogadjuk őket. Az biztos – mondta egyházunk elnökpüspöke –, hogy a félelem megbénítja a lelket, és Jézus is ezekkel a szavakkal fordult tanítványaihoz, s persze hozzánk: „Ne féljete!” A keresztény ember életre szóló küldetését kap a missziói parancsban, és félelemmel telt szívvel nem lehet a pogányoknak bizonyoságot tenni Jézus Krisztusról. Márpedig most pogányok tömegei áramlanak Európa felé, mi pedig

magunkat féltjük ebben a helyzetben, egymással perlekedünk, vitatkozva keressük a helyzet megoldását. Tesszük ezt ahelyett, hogy ténylegesen megpróbálnánk megismerni a jövővényeket, megkérdeznénk tőlük, hogy kik ők, mit is akarnak tőlünk valójában, és így győződnék meg arról, hogy az érkezők valóban rettegő menekültek-e, vagy esetleg potenciális terroristák. Isten a félelem helyett az odafordulásra biztat bennünket,

csak ez lehet a migrációra adott egyetlen igaz keresztényi válasz – jelentette ki Gáncs Péter.

A vitát felvezető előadásában a pécsi egyetemen tanító Glied Viktor a világ migrációs helyzetét foglalta össze. A politikatudományok doktora – tisztán tudományos megközelítésű előadásában – elmondta, hogy jelenleg közel háromszázmillió migráns él világszerte, s közéjük tartoznak azok, akik térségünkön keresztül igyekeznek Nyugat-Európa felé.

Az előadó ismertette az elmúlt évtizedek jelentősebb migrációs folyamatait, a vándorlási irányokat és a lényegében az egész világot érintő jelenség főbb kiváltó okait. Az előadást követő vita sem hangvételében, sem pedig javaslatait tekintve nem tért el a kérdéssel foglalkozó általános magyarországi közbeszédétől.

▶ *Folytatás a 9. oldalon*

FOTO: ZÁSKALICZKY ZSUSZANNA

A damaszkuszi úton – befelé

■ PRÖHLE GERGELY

A híradások szinte naponta beszámolnak arról, hogy hány „illegális bevándorlót tartóztattak fel” a rendőrök országunk déli határainál. A számok a tízes, húszas nagyságrendben maradnak, tehát elenyészően kicsik – főleg ahhoz képest, hogy hány ember igyekezett bejutni Magyarországra területére még néhány héttel ezelőtt, s persze ahhoz képest is, hogy néhány száz kilométerrel odébb még mindig mennyien igyekeznek az ígért legújabb kori földje, vagyis Németország felé.

Falakkal, kerítésekkel volt épp elég tapasztalatunk a történelem során, s ezek alapján bátran kijelenthetjük: a fizikai akadály csak átmenetileg jelenthet megoldást bármire is – ha tömegek akarnak eljutni valahonnan valahová, a kerítések, falak mit sem számítanak. Ha komolyan vesszük a következő harminc-negyven évre szóló demográfiai előrejelzéseket, s látjuk az „új európaiak” szünni nem akaró áradatát, akkor nem lehetnek illúzióink: a Magyarország déli határainál húzó-dó kerítés is csak némi gondolkodási időt ad mindnyájunknak, hogyan készüljünk fel arra az időszakra, amikor Európa vallási térképe talán egészen másképpen fog kinézni, mint napjainkban. A felügyelők országos konferenciáján lezajlott beszélgetés alapján egyértelmű a szándék: e gondolkodási időt érdemes okosan kihasználni.

A találkozó című válaszított kérdésre – vagyis hogy „Hova vezet a damaszkuszi út?” – az elmúlt hétvégén változatos teológiai és történelmi, szociológiai válaszokat kaptunk. A migrációról szóló bevezető beszélgetés fent említett tanulsága új helyzetet teremt a keresztény közösség, az evangélikus hívek számára is.

Valaki idézte Beer Miklós katolikus püspök gondolatmenetét arról, hogy a menekültek voltaképpen azoknak a kései utódai, akiket évszázadokkal korábban keresztény misszionáriusok akartak megtéríteni – ugyanakkor manapság már a missziós küldetés beteljesítéséhez szükséges utat sem kell megtenni, hiszen a térítendő „házhöz jönnek”. Arról persze nem is beszélve, hogy hányan voltak, vannak amúgy is az országban és a szekularizálódó Európában, akiket meg kellene szólítani a biblikus üzenettel.

Éppen ezért volt különös jelentősége annak a végtelenül színes, lelkesítő, ugyanakkor módszertani tanulságokban is bővelkedő beszámolószorozatnak, melyet azoktól a felügyelőktől hallhattunk, akik egy-egy bővülő evangélikus gyülekezet képviselőként érkeztek Révfülöpre. Kaposztásme gyertől Kaposvárig, Bényétől Rákosszentmihályig a személyes jelenlét, megszólítás és a családi programok fontosságáról szölk a hírek; mind-ezekben a programokban a lelkeszkek

és a presbitérium tagjai egymást erősítve vesznek részt.

Nem holmi titkos receptek hangzotnak el, csupán a megkeresztelteteket rögzítő anyakönyvek és más adatbázisok praktikus használatáról, a családlátogatások fontosságáról esett szó. Megkockáztatom, hogy az elhangzottak hasznosabb útmutatóval szolgáltak a missziós munkához, mint az elmúlt időszakban készült számos terjedelmes dokumentum különböző testületeink, szervezeti egységeink tagjainak tollából.

A konfliktuskezelésről beszélgetve az is kiderült, hogy az épülő közösségekben, ahol a gyülekezet és a lelkész közös erőfeszítését – a kegyelem által megerősítve – siker koronázza, jóval kisebb a belső ellentétek lehetősége.

Az *Apostolok cselekedeteiből* és a Pál apostoltól választott igeszakaszok pedig újra és újra emlékeztettek mindnyájunkat a közösségeinkért és saját magunkért viselt felelősségünkre. A damaszkuszi út mindenekelőtt Krisztushoz és önmagunkhoz, a szembenézéshez vezet, és nem kétséges – ehhez az úthoz bátorság kell. A választási ciklus második feléhez, a zsinati elnökség által felvázolt módszertani, az egyház-szervezet átalakításának lehetőségét is felvető tervek megvalósításához is érdemes ezzel a bátorsággal hozzálátni.

„A damaszkuszi út mindenekelőtt Krisztushoz és önmagunkhoz, a szembenézéshez vezet, és nem kétséges – ehhez az úthoz bátorság kell.”

A jobbítás szándéka közös: mindannyian – lelkeszkek, világiak, zsinat, országos elnökség, intézmények – a Magyarországi Evangélikus Egyház gyarapodásában vagyunk érdekelték. A vezetői illetékességi körök tudatosabb, a mai helyzethez jobban illeszkedő elosztása, a lelkeszkek folyamatos és el nem kerülhető továbbképzése mellett a presbiterképzés rendszerének átalakítása is élénk beszélgetések tárgya volt a révfülöpi öszben. Az ígéhirdetések nyomán pedig újra ráébredhattunk, hogy ha Pál apostol oly viszontagságos körülmények között, kalandos útjain vagy éppen római börtönében meg tudta írni máig erőt sugárzó leveleit, akkor semmi okunk sincs arra, hogy mai helyzetünk, szűkebb és tágabb környezetünk láttán elkedvetlenedjünk.

A lelkünkbe vezető damaszkuszi út mentén ott van a megújulás lehetősége – érdemes lehajolni érte!

A szerző egyházunk országos felügyelője, az Emberi Erőforrások Minisztériumának helyettes államtitkára

Oratio œcumenica

Istenünk! Szeretnénk most csöndben eléld lépni. Te jól látod, milyen utakon jöttünk ma hozzád, milyen gondolatok, gondok, örömök, milyen kérdések lakoznak szívünkben. Hozzad fordulunk most, aki útítársunkká szegődtél, és azt ígérted, velünk maradsz minden napon a világ végezetéig. Kérünk, hadd érezzük meg jelenléted erejét ma és a hétköznapi pillanatokban egyaránt.

Segíts, hogy néped tagjaként szereteted tanúvá legyünk ott, ahová küldesz, és ahol helyünket kijelölöd. Add, hogy ajándékaidat, áldásaidat, amelyekben részünk lehet, szívesen megosszuk, továbbadjuk embertársainknak. Tégy minket követeiddé, akik evangéliumodat hirdetik szóval és tettekkel – otthon, munkahelyen, iskolában és amerre csak járnak.

Könyörgünk hozzád a szenvedőkért. Azokért, akik nehéz terheket cipelnek, akiket gondok nyomasztanak, betegségek törnek le. Azokért, akik kilátástalannak látják a jövőt, és azokért is, akik számára csak a földi élet valósága létezik.

Könyörgünk hozzád azokért, akik természeti csapások, háborúk áldozataivá váltak és válnak, akik elvesztik szeretteiket. Könyörgünk a halál révén állókért, hogy békességet találjanak te benned. Könyörgünk felszabott földgolyóinkért, ahol annyi emberi önzés és gyűlölet uralkodik, ahol sok embertársunkat tévesztenek meg hamis célok, eszmék, és nem ismernek föl téged: az élet forrását, a menedéket, a célt.

Könyörgünk szeretteinkért: köszönjük, hogy egymás mellett állhatunk, hogy ajándékká, támasszá, rád mutató jellé lehetünk egymás számára. Segíts, hogy minden dolgunk szeretetben menjen végbe.

Könyörgünk hozzád saját magunkért: erősíts minket a jóérett, igazért való küzdelmeinkben, állj mellénk a szenvedésben és a megpróbáltatások között. Taníts, hogy egyedül hozzád meneküljünk, keresztedre nézzünk, és bekapaszkodjunk irdalmas szeretetedbe. Segíts, hogy komolyan vegyük ítéleted valóságát, de kérünk, légy mellettünk, és szabadíts meg a kétségbeeséstől.

Kérünk téged, Istenünk, teljesítsd be rajtunk ígéreteidet. Add, hogy már most átéljük a te egyszerre jelen lévő és majdan eljövendő országod örömét, amikor a te nevedben vagyunk együtt, a te akaratodat cselekedjük, és neked adunk hálát sokféle ajándékként. Légy velünk, vezess minket, hogy Jézus lábnyomába illeszkedjen az életünk.

Békességedet és áldásodat kérjük családunkra, otthonainkra, szeretteinkre, országunkra és az egész világra. Egyedül rád van szükségünk. Jöjj el, jöjj újra el – szabadítsadot hozva! Ámen.

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN UTOLSÓ ELŐTTI (REMÉNYSÉG-) VASÁRNAP – MT 25,31-46

Jézus dicsőséges megjelenésével nyilvánvalóvá válik, hogy Isten az igazság, a békesség, a szeretet Istené. És azokat, akiknek a földi életében meglátott valami az ő igazságosságából, békéjéből, másokon segítő szeretetéből, az ő mennyei dicsőségébe magához veszi. Azokat, akik enni adtak az éhezőknek, inni a szomjazóknak, meglátogatták a beteget, megvizsgálták a szomorkodót, befogadták a hontalant, felöltöztették a ruhátlan, akikben az az indulat, amelyet Krisztus hozott erre a világra, cselekedeteket mozgató erővé vált, azokat részesévé teszi annak a világnak, amelyben maga a szeretet: az Isten uralkodik.

Akikből pedig hiányzott ez a jézusi indulat – amely odafordul a másik emberhez, hogy segítő szeretettel emelje fel az elesettet –, azokat eltaszítja magától az Úr, s nem lesznek részesei az örök szeretet országának. Ott, az ítéleten derül majd ki, hogy kik is vagyunk valójában. Ott fog lelepleződni a legtökéletesebb belső énünk, amelyet most még elrejtünk. Ott le hull minden álarc, és leplezetlenül állunk majd Krisztus ítélőszéke előtt. Elválnak a jó és a rossz, az igaz és a hamis. Csodálkozva látjuk majd, hogy nem tudtuk, mikor tettünk jót, vagy mikor nem tettünk jót valakivel.

Az ítéletet senki nem kerülheti el. Az Úr tudja, ki hová tartozik. Őt nem lehet megtéveszteni, ezért csak neki van joga és bölcsessége elkülöníteni az igazakat a hamisaktól.

Ezt az ígét hallva sokan azt gondolják, amit az Úr jobb és bal keze felől állók is gondoltak: ha Jézus személy szerint járna közöttük, örömmel szolgálnának neki. De nekik is azt válaszolja az Úr: amikor megtették ezeket akár csak egygel az én legkisebb atyámfiai közül, velem tettétek meg, illetve amikor nem tettétek meg eze-

Életre nevelő ítélet

ket egygel a legkisebbek közül, velem nem tettétek meg.

Jézus jár ma is közöttünk azok személyében, akik segítségre szorulnak. Nem a feleslegünkben adott jótékonykodást várva, hanem a nyomorult felemelését. Nem a bölcs okfejtéseket hiányolva, hanem a nélkülözést enyhítők, a rászorulókat segítő intézmények megalkotását. Az emberi szegénység jó alkalom arra, hogy az Isten iránti hálánk az emberek iránti segítő szeretetben valósággá váljon.

A VASÁRNAP IGÉJE

A szegény mindig az, ha a szegény nem találkozik felkaroló szeretettel. Az a nyomorúság forrása, hogy a jóllakott nem látja meg az éhezőt, a nélkülözött. Az a baj, hogy a védett, meleg otthonban ülő nem törődik a hajléktalannal. S aki a ruhái közt válogat, nem látja, hogy más rongyokkal sem tudja elfedni fázó meztelenségét. Az a baj, hogy az egészségben élő nem gondol a betegségben szenvedőre. S akik szabadon élvezhetik az élet minden gazdagságát, szépségét, nem gondolnak a fogságban sínylődőkre.

És ne csak a test börtönére gondoljunk. Mert a bajok és nyomorúságok felsorolásánál az Úr nem csak a testi élet hiányaira gondol. Mert van éhes lélek, szomjazó szív, mezítelen élet, és létezik a betegség börtöne. A kilakoltatások mai korában nemcsak a test válik hajléktalanná, hanem a

megnyomorodott lélek is, mert nem talál segítő szeretetet, és az elhatalmasodó elkeseredés kéz a kézben jár a gyűlölettel.

Az a bűn, hogy az ember nem lát mást, mint a saját igényeit és vágyait. Tudom, hogy mindenkinek megvan a maga baja, saját életének nyomorúsága, de mindig vannak olyanok is a közelünkben, akiknek a mienknél nagyobb gondjaik, súlyosabb terheik vannak. Akármekkora gondjaid vannak, mégis hidd el: van, aki felnéz rád. Vannak, akik szegényebbek és nyomorultabbak nálad. Vedd észre őket! Erre tanít az ítélet. Ne azokhoz hasonlítsd magad, akiknek jobban megy a sora. Ne lentről nézz felfelé, ne azokkal törődj, akik fent vannak, hanem azokkal, akik lent, mert ők várnak rád mint Krisztus tanítványára.

Isten tekintetének és mozdulatának is ez az iránya: a magasból a mélybe. Olyan nagyon mélyre hajol Isten Jézusban, ahol már nem is vesszük észre. A szegénység, a gyátlázat mélységeibe. Mennyei dicsőségéből a betlehem istállóba, királyi székéből a keresztfára. Gazdag lévén, szegénnyé lett értünk.

Jézus ott van az emberi élet mélységeiben, ahol fáznak, ahol szenvednek. Ha találkozni akarsz vele, akkor ott keresd. Ott akar bevonni a szeretetebe azzá, hogy észreveszed és szeretted a rászoruló mellett. Minden ezen múlik, hogy meglátod-e a mellett nélkülözött testvéredet, akinek talán éppen az hiányzik, ami neked megvan. Mert melletted is él magányos lélek, gondokkal küszködő ember, nyomorult, megvetett. Valaki, akinek éppen a te szereteted hiányzik.

Az a bűnünk a király bal keze felől álló átkozottaknak, hogy nem vettük észre a másik embert. Te vajon észreveszed?

Ugye látjuk, valóban nehezen mennek be a mennyek országába a gazdagok, akiknek több van valamiből, mint másoknak? Több tehetségük, testi vagy szellemi képességük, több pénzük. Olyan hamar becsukódik az ajtó a felebarát felé, akinek kevesebb adatott, akinek semmije nincs, pedig csak vele együtt mehetsz oda Istenhez. Az a Jézus, aki az Isten és az ember közötti távolságot áthidalta, rajtunk keresztül az ember és ember közötti távolságot is áthidalhatja. Akinek Krisztusban Atyjává lett az Isten, annak a másik ember testvérvé kell, hogy legyen.

Látod-e már, ki az, aki melletted szükségét szenved? Lehet, hogy nem szimpatikus, talán ki nem állhatod, talán az idegeidre megy, de van valamid, ami neki nincs. Talán tehetséged, ő pedig tehetségtelen. Vagy családod és barátaid, ő pedig magányosan járja az útjait. Neked van hited, ő pedig Istentől távol éli az életet. Vedd észre a gyengeségét, a gátlásait, a bánatát, a hitetlenségét. Jézus nem bosszantani akar vele, hanem általa akar találkozni veled, hogy így vonjon be Istennek abba a szolgáló szeretetébe, amely gyógyít, és új életet teremt.

■ KONDOR PÉTER

Imádkozzunk! Könyörgünk, Urunk, a nélkülözökhöz, a szegényekért, az özvegyekért, az árvákért, a betegekért és a foglyokért. Kérünk, Urunk, munkálkodj bennünk, és tégy bennünket készre minden jóra, az értük való szolgálatra és áldozatra. Engedd felismernünk mindazt, amit ajándékaiddal rajtunk keresztül akarsz adni nekik, hogy áldásod csatornájává lehessünk számukra. Ámen.

A *Gyülekezeti liturgikus könyv*be olyan verses énekeket válogattunk, amelyek valamilyen vonásuk miatt érdekességnek számítanak, különlegességükkel gazdagíthatják istentiszteleti életünket. A *Régi magyar istenes énekek* című gyűjteményben (RMIÉ, szerkesztette *Schulek Tibor* és *Sulyok Imre*, Győr, 1945) hívta fel magára a figyelmet egy Luther-ének magyar változata, az *Ó, Jézus, mi Üdvözítőnk* (RMIÉ 41). Ugyanezt az éneket megtalálhatjuk – kis eltérésekkel – a református énekeskönyvben is (RE 293). Írásunk nagy részben *Csomasz Tóth Kálmán* református himnológus adatközléseire alapszik.

Az ének eredeti alakja tehát *Luther Márton*tól való – *Jesus Christus, unser Heiland, der den Tod überwand* (EG 102) –: igen korai, 1524-ben megjelentetett húsvéti ének. A ma használt dallamot is Luther szerzeményének tarthatjuk, német kutatók 1529-re teszik komponálását. Középkori dallamfordulatokból építkezik, különlegessége az, hogy a dallam az elején még dórós jellegű, s csak a zárósor fordul a moll hangkészlet felé. Versszakai négy plusz egy sorosak, amelyekben az ötödik sor refrénszerű *Kyrie eleison*. Így ez az ének a *leis*-éneknek csoportjába tartozik, ami szintén a középkori gyökereket erősíti: a refrénszerű kyriék éneklésébe könnyen bele tudott kapcsolódni a teljes közösség.

Luther éneke *Bodrog Miklós* költői fordításában szerepel énekeskönyvünkben: *Jézus Krisztus, Üdvözítőnk* szövegkezdettel (EÉ 214).

Németországban még a 16. században nyolc versszakossá bővítették a Luther-éneket, ebből hat versszakot vett át a magyar protestantizmus. *Újfalvi Imre* 1597-es iskolai énekeskönyvében találkozunk vele először; gyülekezeti énekként is ő közölte, mégpe-

Ó, Jézus, mi Üdvözítőnk

CANTATE

Eged Isten diczerünc,

► Reménység vasárnapján egy olyan éneket kapunk ajándékba, amely életünk minden napján, az egyházi év bármely időszakában erősíthet bennünket: *Ó, Jézus, mi Üdvözítőnk* (GyLK 811). – Elemzés és mediatáció egyházzeneész és lelkes tollából.

dig az általa szerkesztett, 1602-es debreceni énekeskönyvben. Két évszázadon keresztül, 1802-ig jelen volt a református énekeskönyvekben.

A dallam is „magyarosodott” az átvétellel: a mollos befejezést eleink *fríg* zárulatúvá „kurucosították”. Nyomatásban 1744-ben találkozhatunk vele először; a GyLK dallamváltozata az 1744-es kolozsvári és az 1774-es debreceni közlésre épít.

Összetett háttérű tehát ez az énekünk: lutheri eredetű, de a magyar reformáció nagyot alakított rajta, igazi formagyár énekké tette. S gazdagságnak tarthatjuk, hogy az 1524-es Luther-éneket kétféleképpen is használhatjuk immár: az eredeti versről készített modern versfordítással és a reformáció századában keletkezett régi magyar változatában is.

A magyar változat legnagyobb értékének azt tarthatjuk, hogy úgy szól a húsvéti örömhírről, hogy közben megtartja annak komolyságát. Kerüli az erőltetett zenei vidámkodást, és szövege az isteni üdvertv egészével látta a feltámadás evangéliumát. Érdekes, hogy Schulek Tiborék – talán éppen az ének komolysága miatt – bőjtó énekként közölték kötetükben. Ezt követtük mi is a *Gyülekezeti liturgikus könyv* szerkesztőiként; de bátran énekelhetjük mindenkor, az egyházi év minden vasárnapján, minden ünnepén.

■ DR. BENEC GÁBOR

A reménység jelképe a horgony. A *Zsidókhöz írt levél* 6. fejezetében a Szentírás nevezi horgonynak a reménységet. Már a 2. századtól kezdődően megtaláljuk ezt az ábrázolást a katakombákban. A reménység abból az ígérethöz fakad, amelyet Jézus Krisztus szerzett nekünk szenvedése, halála és feltámadása által, amikor a szentélyt elválasztó kárpitot elszakítva belépett Isten országába (Mt 27,51).

Amikor azt mondják: „remélem”, az emberek inkább vágyukat, bizonytalan óhajukat fejezik ki. A reménység azonban bizonyos. Ezt fejezi ki a horgony. Még viharokban is megtartja a hullámokon ingó hajót. A reménység megtartja a sorsa hullámain elbizonytalanodó, hitükben megingó keresztényeket. A keresztény ember reménysége nem saját vágyaiból fakad, nem szívének hitéből sarjad, hanem Jézus Krisztus értünk végzett műve teremti meg.

A GyLK 811. éneke a reménység dala. Nem is mond el mást, csak azt, amit Jézus tett értünk. Ahogyan az *Apostoli* és a *Niceai hitvallásban* valljuk, ez az ének is Jézus születéséről, szenvedéséről és haláláról, feltámadásáról és megdicsőüléséről tesz vallást. Ahogyan a GyLK 644. könyörgésében áll: „Szent születésedd, halálutsaddal és kiontott véreddel, keresztelkedésed és haláloddal, feltámadásoddal és mennybemeneteled-

del utolsó órákon és az utolsó ítéletben – segíts meg minket, Urunk, Istenünk!” Nem beszél a tanításáról és csodatetteiről, hanem arról a hatalmas küzdelemről, amellyel Jézus lerombolta a sátán munkáját, és megnyitotta számunkra Isten országát.

Illetve még egy gondolatkor szóval meg ebben az éneketben. Az Atya haragjáról, bűneink tömlöcéről ír az énekszerző. Ezek azok az erők, amelyek a hajót bizonytalanságban tartják.

Ma talán sokan csak a hullámzó tengert látják. Tőlük független, külső okokban találják meg sorsuk bizonytalanságát. Ők más emberek vagy a külső körülmények megváltozásában, a hullámok lecsendesedésében látnák életük biztonságát.

Valójában – így tapasztaltuk a hitben előttünk járó nemzedékekénél – a hit személyes bizonyossága, az erős reménység meg tud őrizni minden viharban. Nem a vihar erejétől, hanem a horgony erejétől függ megmaradásunk. Nem a külső körülmények alakulásától, hanem a megtartó Jézustól függ megmaradásunk. Ezért horgonyunk ma is Jézus Krisztus.

A régi énekekkel együtt mi is kiáltunk Krisztushoz, aki halálával és életével küzd értünk: „Irgalmazz minkünk!”

■ BENECZ ANDRÁS

Az Úr cselekszik

Lelekészítatás és templomszentelés Bánkon

► Kettős ünnep alkalmából töltötte meg a gyülekezet november 8-án délután az evangélikus templomot a Nógrád megyei Bánkon. Ezen a szép novemberi napon először a renovált templomot szentelte fel az Északi Egyházkerület püspöke, dr. Fabiny Tamás, majd az újonnan megválasztott Balázs Viktóriát iktatta be parókus lelkészi hivatalába Szabó András, a Nógrádi Egyházmege esperese.

Az istentiszteleten két prédikáció hangzott el. Fabiny Tamás Ézs 63,9 alapján hirdette az igét: „Nem követe és nem angyala, hanem ő maga segített meg minket. Megváltott, mert szeretett, és megkönyörült rajtunk. Felkarolta és hordozta népét a régi idők óta, napról napra.” A lelkészi vezető hangsúlyozta, hogy a kettős ünnepen nem az a kérdés, hogy miről, hanem hogy kiről szól az igehirdetés. A felolvasott szakasz igei formáit kiemelve arra hívta fel megválasztott lelkész test-

vérének és az ünneplő gyülekezetnek a figyelmét, hogy az Úrról szól a próféta, ő az, aki cselekszik.

A beiktatás, valamint a jelen lévő tizenhárom evangélikus lelkész testvér által mondott személyes áldások és a közösen énekelt *Confirma* felemelő liturgiája után Balázs Viktória az ünnepség meghívóján szereplő igeversek alapján szólt az egybegyűltekhöz: „Az Úr hűségét magasztalom, az Úr tetteit dicsérem: mindazt, amit az Úr tett értünk, sok jótéteményét Izráel háza iránt, mert igrálmasan

bánt velünk, nagyon hűségesen.” (Ézs 63,7)

Igehirdetésében az újonnan beiktatott lelkész kifejtette, hogy Isten nélkül nem létezhetünk. Ő az, aki megszabadít a szolgásgéből, ő az, aki megtartja életünket, és ő az, akinek minden jót köszönhetünk. A gyülekezet története és személyes életünk is összefonódott Istennel. Az átélte csodákra újra és újra emlékeznünk kell, hogy Ézsaiással együtt adhasunk hálát az Úrnak.

Az énekkar szolgálatát követő ünnepi közgyűlésen Turányi András egyházközségi felügyelő ismertette a templom renoválásának folyamatát, és köszönetet mondott mind azoknak, akik munkájukkal és adományaikkal hozzájárultak a felújításhoz. Különösen szép momentum volt, amikor a gyülekezet világi vezetője megfogalmazta, hogy a felújítók nevét nem hirdeti majd márványtábla, mert céljuk az, hogy a templom egyedül Istenre mutasson.

A közgyűlés további részében köszöntőt mondott dr. Fábri György egyházkerületi felügyelő, Szabó András esperes, Ivanics András polgármester, Zsugyel Kornél és Németh Zoltán, a gyülekezet korábbi lelkészei, valamint Viktória korábbi szolgálati helyeiről, Debrecenből és Gyuláról Abaffy Zoltán és Sáfár Gyula felügyelők. A köszöntők sorát a Bánkhoz tartozó kicsiny érsekvadkerti szóránnygyülekezet két küldöttjének kedves szavai zárták.

A gyülekezeti tagok gondoskodásának köszönhetően a közgyűlés után az együttléti a közeli faluházban megrendezett szeretetvendégséggel fejeződött be.

■ BALICZA MÁTÉ

A hűséges Isten szolgálatában

Ordináció Meszlenben

► Öt év gyülekezeti munkatársi szolgálat után avatták lelkésszé Györgyi Zsoltot november 7-én szülőfaluja, Meszlen evangélikus templomában. A sikeres nyelvvizsgát tett lelkészjelölttel együtt örültek családtagjai, kollégái és a csurgói gyülekezet is, amelyben 2010 óta otthonra talált.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Az ünnepi alkalmon Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten igéjét. A liturgiában dr. Reuss András, az Evangélikus Hittudományi Egyetem professor emeritusa és Kalincsné Balázs Varga Katalin, a Nemescső–Meszlen–Acsád–Közszegdoroszlói Társult Evangélikus Egyházközség lelkésze működött közre. Énekel a csurgói Harmónia kórus szolgált.

Isten hűséges voltát hangsúlyozta a lelkészjelölt választott igéje, Zsolt 143,8 alapján tartott prédikációjában a püspök. „Nagy megtiszteltetés,

hogy Isten embereket bevon az evangélium szolgálatába. Néha ez kockázatosnak is tűnik. De őket is kíséri, formálják, menet közben tanítja a hűséges Úr” – fogalmazott.

Az eskütétel és a személyes áldás meghatározó pillanatait a frissen felavatott lelkész püspökével és professzorával közösen osztott úrvacsorát a templomot megtöltő gyülekezetnek.

Az istentiszteletet követő közgyűlésen sokan adták át jókívánságaikat Györgyi Zsoltnak és családjának. Szemerei János püspök az ordinációs oklevelet, valamint a szolgálati

megbízást nyújtotta át a kerület legújabb lelkészének. Köszöntőt mondott többek között dr. Reuss András, Köszeghyné Raczkó Zsuzsanna somogy-zalai esperes, valamint Gyarmati István sárvári lelkész, Zsolt egykori hatodéves mentora. Az Evangélikusok Közössége az Evangéliumért (EKE) nevében Göllner Pál szólt. Áldást kívánt az újonnan felavatott lelképásztor munkájára Füstös János csurgói polgármester, Szászfalvi László református lelkész, a dél-somogyi térség országgyűlési képviselője, valamint a csurgói és a barcsi egyházközségek képviselői. Származási gyülekezte nevében Sztrókay Attila felügyelő és Kalincsné Balázs Varga Katalin lelkész fejezték ki örömeiket. Utóbbi azt is elárulta a jelenlévőknek, hogy most valójában cserre történt: a Csurgóról jött lelkész helyett Meszlenből származó ifjú lelkész került a Somogy megyei városba.

A köszöntések sorát Györgyi Zsolt biznyságtétele zárta, amelyben hálát adott Istennek az életében elvégzett, megtapasztalt munkálkodásáért.

A bensőséges hangulatú ünnepséget szeretetvendégség követte a faluházban, illetve a templom udvarán felállított sátor alatt.

■ ADÁMI MÁRIA

A SZERZŐ FELVÉTELE

Balázs Viktóriát 2008 nyarán szentelte lelkésszé dr. Fabiny Tamás püspök a miskolci evangélikus templomban. Gyakorlati évét is ott töltötte Sándor Frigyes mentorsága alatt. Ezt követően a debreceni gyülekezet beosztott lelkésze és egyetemi lelkész lett. 2011-ben – a parókusi vizsga sikeres letétele után – a debreceniek meghívták, majd beiktatták parókus lelkészükké. Hat debreceni év után – egy esztendőn át Gyulán szolgálva – fogadta el a bányai evangélikusok meghívását.

Györgyi Zsolt a nemescsői társult egyházközséghez tartozó Meszlenben nőtt fel. 1994 nyarán egy itteni gyerektáborban adta át az életét Istennek. Középkolait a vépi Mezőgazdasági Középfokú Szakoktatási Továbbképző és Szaktanácsadó Intézetben végezte. Itt 2000-ben érettségi, majd 2001-ben technikusvizsgát tett. 2004-ben felvételt nyert az Evangélikus Hittudományi Egyetem teológuslelkész szakára. Hatodéves gyakorlatát a

sárvári gyülekezetben töltötte Gyarmati István lelkész mentorsága alatt. 2010-ben Itt-zés János püspök gyülekezeti munkatársként küldte ki a csurgói egyházközségbe. 2007-ben megnősült. Feleségével, Resch Dorinával egy gyermeket nevelnek.

2015 nyarán sikeres középfokú nyelvvizsgát tett, és megkapta diplomáját, így sor kerülhetett lelkésszé avatására. Csurgón folytatja szolgálatát, immár beosztott lelkészként.

Idegen voltam, és befogadtatok

Jézus utolsó ítéletről szóló tanításának egyik mondata ez: „...jövevény voltam, és befogadtatok...” (Mt 25,35c) Ez a bibliai kép van előttem már hetek, sőt hónapok óta. Befogadni egymást, mindenféle előítélet nélkül, még akkor is, ha néha másként látjuk a dolgokat. Úgy érzem, napjainkban sok emberi erőfeszítést követel meg tőlünk az effajta gondolkodás.

„Keresztyén életünk örök problémája, hogy csak Isten tehet valamit az emberért, és Isten mégis tőlünk várja a cselekedetet. Ennek az ellentétnek az áthidalását az élő víz hasonlatában lehet meglátni: Azt, ami a lelkék szomjúságát megoltja – az Igét, a hitet –, egyedül Krisztus adja, de ránk bízta az edényt, amivel meríthetünk, ránk bízta azt, hogy csak az élő víz forrásából merítsünk, ránk bízta, hogy vigyük oda a vízzel telt edényt a szomjas lelkeknek, és kínáljuk fel nekik a lelket felüdítő italt” – írja Juhász István teológiai professzor ezzel az igeverssel kapcsolatban.

Jézus Krisztus az emberi élet minden nyomorúságát ismerte, és mindenkin akart segíteni. Így ismerte az „idegenség” súlyos lelki terhét is. Miben áll ez a nyomorúság? Egyik ismerősöm mesélte el a következő történetet. Egy közeli rokona nem látta a kislányát egyéves koráig. Mi-

előtt meglátogatta volna, az anya figyelmeztette, hogy az első percben a csöppség milyen különösen fog viselkedni. És tényleg, a találkozáskor a fejéhez kapott, és elkezdett sírni. Csak cukorkával és kedves mosollyal lehetett megnyugtatni.

Az új, még nem látott arc keltette félelem beszédesen fejezi ki az „idegen” érzélem színezte fogalmát. Nem láttam, nem ismerem, nem tartozik az otthon szűk köréhez – először félek is tőle, mert ki tudja, mit hoz rám, milyen veszedelmet rejteget ez az idegen, akihez semmi közöm.

Növeli a félelmet, ha az idegenről valamit tudunk, ami még félelmetesebbé, még rettenetesebbé teszi. Gondoljunk a világhíradalom egyik remekének, Victor Hugo *A nyomorultak* című regényének főhősére, Jean Valjeanra. Tizenkilenc évnnyi gályarabságból tér haza. Digne városában szállásért és darab kenyérért zörget sok ajtón. Szeretne új életet kezdeni, megszüntetni azt a borzalmas idegenséget, amely a világ és közte van, de az idegent félelemmel utasítja el mindenki.

Máskor és máshol egyenesen megtámadják, bántalmazzák azt, aki idegen. Gondoljunk a véres háborúkra vagy a háborúkban internált és sanyargatott idegenekre, akiknek annyira

a bűnük, hogy nem tartoznak ahhoz a közösséghez, ahhoz a néphez, amelynek területén a háború idején tartózkodnak. Az emberiség egyik nagy jótevője, Albert Schweitzer orvos, teológus, orgonaművész szintén volt internálva és elzárva egyszerűen azért, mert nem francia állampolgár volt. És gondoljunk az új népvándorlásra is, amikor új vallás és kultúra érkezik Európába, melyet fenntartásokkal fogad keresztyén világunk.

Amikor egyre többet foglalkozunk ezzel a kérdéssel, akkor azzal is számolnunk kell, hogy nem csak velünk szemben állhat az idegen. Mi is válhatunk idegenné. Vajon mi történe akkor, ha valami okból elszakadnánk attól a földtől, attól a hajléktól, ahol születünk, ahol szereteteink vesznek körül, ahol megértjük egymást, ahol jól érezzük magunkat, és elvinnének ismeretlen vidékre, olyanok közé, akiknek más a nyelve, szokása, akikkel nem tudnánk beszélni, akik számára mi lennénk idegenek? Megborzadunk még a gondolatától is. Félelem, rettegés tölti el lelkünket.

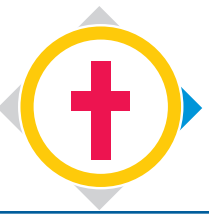
Jellegzetes, ahogy a tékozló fiú idegenbe jutott. Az úr, akit szolgált, nem volt sem rokona, sem ismerőse, sem polgártársa. Ő pedig nem tudott közösségben maradni vele.

„...jövevény voltam, és befogadtatok...” – ebben az evangéliumi mondatban Jézus önmagát nevezi idegennek, mivel az a világ, amelybe jött, elidegenedett, eltávolodott, elzárkózott tőle. A kegyes Kajafás éppen olyan idegenséggel, sőt gyűlölettel tekint rá, mint a római helytartó, Pontius Pilátus vagy a durva katona, aki a szegeket beleütötte ártatlan testébe. A mennyből jött hozzánk. Más, mint mi. Idegenségének és az ezzel együtt járó hajléktalanságának ezer és ezer bizonyítéka van. Betlehemben nem nyílnak meg a házak befogadására. Názáretből, ahol felnevelkedett, elűzik. Jeruzsálemben nem talál otthonra. Jövevény ő, akit a kapun kívül feszítenek föl. Idegen, aki magára vette bűneinket, és befogadott minket.

Ő pedig arra tanít bennünket, hogy mi is fogadjuk be egymást. Lásd meg az idegenben nemcsak a távolságot, mely tőle lelkileg elválaszt, hanem azt a szomorú helyzetet, amelyben van. Emlékezz arra, amikor te voltál idegen, vagy gondold arra, milyen könnyen azzá lehetsz. Különösen akkor, amikor a földrajzi-csillagászati távolságok annyira fogynak!

Lásd meg az idegenben az embert, Krisztus megváltott gyermekét, s a

ÉGTÁJOLÓ

nagy Idegentől, Krisztustól kapott, nagyon messziről, a mennyből jövő s rád áradó szeretettel próbáld szeretni. Szeresd, ha tékozló fiú is, míg te a mindig hű nagyobbik fiú vagy. Szeresd, és tégy jót vele, ha ismeretlen is számodra. A befogadás csak akkor igazi, ha úgy teszed, mint aki testvér, rokont vagy barátot fogad be. Így lesz teljes az életed, így válsz befogadóvá és befogadottá.

Zelenák József püspökhelyettes
Romániai Evangélikus-Lutheránus
Egyház

Hangszer, melyben Isten lelke szól

Fassang László orgonaművész előadása Budavárban

▶ **A templomi orgona fújtatójából érkező szelet lélek, Isten magasztos üzenetvé változtatják a megszólaló sípok. Így lehet összefoglalni a budavári evangélikus szabadegyetem (BESZ) legutóbbi, november 2-i alkalmának legfontosabb üzenetét. És aligha lehet azon csodálkozni, hogy Fassang László orgonaművész előadásában a szöveggel szemben a zene kapott főszerepet – tegyük hozzá: a hallgatóság legnagyobb meglepésére.**

Bence Imre esperes, a Budavári Evangélikus Egyházközség igazgató lelkésze bevezető áhítatát azzal kezdte, hogy túl egyszerű lett volna ehhez a témához egy zsolnárból választani az igét. Ezért inkább János evangéliuma 3. fejezetének 8. versére esett a választása: „A szél fúj, amerre akar; hallod a zúgását, de nem tudod, honnan jön és hová megy: így van mindenki, aki a Lélektől született.”

BALICZA MÁTE FELVÉTELE

Bence Imre felidézte, hogy egyszer korábbi szolgálati helyén, a bakony-csernyei gyülekezetben konfirmándusoknak mutatta meg templomuk orgonáját, és az egyik gyermek rácsodálkozott a bonyolult szerkezetre, mondván, ez éppen olyan, mintha az ember egyszerre több sípot venne a szájába, és úgy fújna. A görög nyelv a szél és a lélek kifejezésére ugyanazt a szót használja, és ezen a ponton a Biblia vonatkozásában elég csak arra gondolni, hogy Isten egy teremtő légáram útján, lehetetlenné adta a lelket az embernek. Az Úr felől áramló szél pedig ugyancsak hasonlatos a templom orgonájának fújtatójából kerekedő légfuvathoz, s a hangszer magasztos, szárnyaló hangját hallgatva okkal gondolhatjuk, hogy a sípokba áramló levegő Isten Lelkét kelti életre, azt teszi számunkra hallhatóvá, befogadhatóvá – mondta az igazgató lelkész. És ha Isten lelke által élünk – tette hozzá –, magunk is jó orgonasípként szólhatunk.

Fassang László is egy Bakony-csernyéhez kötődő emlékekkel kezdte előadását. Felidézte, hogy fásori gimnazista korában egy osztálykiránduláson vetődött el először a hegyek között megbúvó faluba, ahol megbúvólva hallgatta a templom máig kivételesen szépen szóló orgonáját, s ott tudatosult benne igazán, hogy élete hivatása lesz az, amivel akkor már néhány éve óvatosan foglalkozott – orgonaművész lesz.

Előadásának elején Fassang László a hangszer történetét tekintette át az Aquincumban rekonstruált víziorgonától egészen a 20. század elején, a némafilm hőskorában az aláfestő zene megszólaltatására használt

moziorgonáig. Beszélt Európa fontosabb francia és német orgonaépítőiről, bemutatta legjelentősebb, máig szóló alkotásait, sőt egy-egy rövid hangfelvétel bejátszásának erejéig a nevezetes orgonák hangját is megidézte. Szólt arról is, hogy nincs a világon két egyforma orgona, vagyis az orgonistának az adott darab mellett az adott hangszert is meg kell tanulnia. Azért a sok improvizáció, mert a muzsikusként keresi azt, hogyan tudja a keze alá kerülő hangszerből a lehető legtöbbet kihozni – mondta az orgonaművész. – Éppen ezért az orgonista számára az a világ legjobb orgonája, amelyiken éppen játszik – tette hozzá.

Az orgona mint szerkezet működésének elmagyarázása mellett Fassang László arról is beszélt, hogy a mai, akusztikusan túlterhelt, zajszennyezett világban élő ember szinte el sem tudja képzelni, mit érezhettek lelkükben azok a 18. századi, javarészt a csöndes természetben élő és dolgozó, hívő parasztek, akik istentiszteleten hallották

meg felcsendülni az orgona fenséges regisztereit. Okkal és joggal érezheték úgy, hogy maga az Úr szól hozzájuk. Aki igazán figyel az orgona muzsikájára, az ma is úgy érezheti, hogy a hangszer egy másik, transzcendens világba vezet át, melyet esetleg fel lehet fogni, de megérteni igen nehéz.

Előadásának végén Fassang László részleteket mutatott be nemrégiben elkészült, *Gryllus Dániel* által kiadott, J. S. Bach-improvizációkat tartalmazó, *Karácsonyi látomások* című lemezéről, melyen a ceglédi evangélikus templom orgonája szólal meg. A művész azt mondta: azért választotta ezt a hangszert, mert ennek hangzása igen-igen közel áll azokéhoz, amelyeken Bach idejében megszólaltathatták a műveket.

Nehéz helyzetben van a tudósító, mert Fassang László szabadegyetemi előadásának lényegét képtelen visszaadni. Mert lehet beszélni, írni a zenéről, de aligha érdemes (legalábbis azon a szinten, amelyen e sorok írója erre képes). Mert ennek az előadásnak a lényege a fenséges, semmi máshoz nem hasonlítható, lélekborzoló orgonamuzsika volt.

Végül pedig, mintegy az este megkoronázásaként – a hallgatóság sorában helyet foglaló D. Szabik Imre nyugalmazott püspök javaslatára –, Fassang László orgonaművész egy, az istentiszteleteinken gyakran felcsendülő énekünkre épülő, csodálatos, percegig tartó improvizációval lepte meg a szabadegyetem hallgatóságát. És a budavári templom kápolnájában álló szerény, apró orgona erre a néhány percre tényleg a világ legjobb orgonájává vált.

■ I. L. L.

„Uram, tégy engem béked eszközévé!”

A Börtönlelkészek Magyarországi Szervezete és a börtöntársaság közgyűlése

▶ **Ez évi közgyűlést és konferenciáját tartotta a Magyar Testvéri Börtöntársaság és a Börtönlelkészek Magyarországi Szervezete november 5-én a Magyarországi Református Egyház Zsinati Hivatalának dísztermében.**

Roszik Gábor megnyitja a közgyűlést

Az ország megannyi részéről érkezett résztvevők közös énekléssel és áhítattal kezdték együttlétüket. Igeszolgáltatásban Szűcs M. Klára, a Tiszalöki Országos Büntetés-végrehajtási Intézet lelkésze Assisi Szent Ferenc imájával is felhívta a figyelmet az ajándékkal kapott lelki kincsek továbbadásának fontosságára.

Ezután Roszik Gábor evangélikus lelkész, a börtöntársaság és a Börtönlelkészek Magyarországi Szervezetének elnöke nyitotta meg a közgyűlést, és számolt be az előző összejevetel óta eltelt időszak fontos eseményeiről. Kiemelte, hogy a börtöntársaság konzorciumi partnerként két európai uniós pályázatban vesz részt. A *Building Bridges (Hidépítő)* az áldozatok és elkövetők közötti helyreállító találkozásokra fókuszál, míg az ECOR (European Communities of Restoration – Európai Helyreállító Közösségek) projekt az elérhető legjobb gyakorlatokat kívánja megvalósítani a hazai büntetés-végrehajtási intézetekben is az úgynevezett APAC-módszer alapján (APAC: Association for the Protection and Assistance of the Condemned – Szövetség az Elítéltek Védelmére és Támogatására).

Beszámolt továbbá a fogvatartottak gyermekeit támogató és a családi kapcsolatokat erősítő *Angyalfa programról* is, melynek keretében 2014 karácsonyán hétszázötven gyermek kapott ajándékot, huszonegyet pedig egyhetes mátrai nyári táborba is el

Gyurkóczy Aranka átveszi a Colson-díjat

2012-ben hozta létre a Nemzetközi Testvéri Börtöntársaság alapítójáról, Charles Colsonról elnevezett díjat, melyet minden évben két önkéntes munkatárs kap meg az elnökség döntése alapján. 2015-ben a két díjazott Gyurkóczy Aranka aradi evangélikus börtönlelkész és Nagy József

katolikus testvér lett, akik évtizedek óta hirdetik a megváltó Krisztust a börtönökben és a fogvatartottak családjai között.

Katona Csilla, a Magyar Büntetés-végrehajtási Börtönmissziós Alapítvány elnöke és a börtöntársaság szakmai vezetője az elmúlt évben zajlott programokat mutatta be. Örömmel számolt be arról, hogy az idén Baracsán, Márianosztrán és Balassagyarmaton is sikerült megvalósítani a *Building*

Bridges program keretében a Zákus programot, míg Mélykúton és Tiszalökön két új APAC-körletet alakítottak ki az ECOR-program keretében, összesen huszonhét fogvatartottal.

A szakmai munka – önkéntesek és szervezetek bevonása, áldozatok megkeresése, családi találkozók és előadások szervezése – áttekintése mellett beszámolt a megvalósított programokkal párhuzamosan folyó tudományos kutatásokról is, melyek alapján mérhető lesz egy-egy program eredménye, sikere. Hozzátette: igen nagy szükség van az egyházakra, szociális intézményekre, az utógondozásra és az önkéntesek munkájára, hiszen a reintegráció közös érdek, s ezért közös összefogásra van szükség.

Katona Csilla előadását az idén létrehozott APAC-körletek börtönlelkészei egészítették ki gyakorlati információkkal. Először Oláh László református lelkész, a Pálhalmi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet lelkésze beszélt a körlet indulása óta eltelt időszakról, az eredményekről, problémákról, friss tapasztalatokról, majd Szűcs M. Klárát, a tiszalöki intézet lelkipásztort hallgathatták meg az egybegyűlteket.

Boros Lajos volt fogvatartott beszámolója örömmel és hálával töl-

tötte el a résztvevőket. Huszonkét évi szabadságvesztés letöltése után hat hónapja szabadult, azóta hirdeti Isten dicsőségének és kegyelmének nagyságát szerte az országban és a határokon túl is. A hallgatóság élőben bizonyosodhatott meg, hogy micsoda erőt ad valaki számára státuszától függetlenül Isten szeretete, mely igazi változást hozott Boros Lajos életébe is; megtudhatták azt is, mit jelentett számára a váci APAC-körletben töltenie szabadságvesztését.

E sorok írója, a börtöntársaság ügyvezető igazgatója az *Angyalfa program* ez évi eredményeit ismertette, és tájékoztatta a hallgatóságot a 2015. évi karácsonyi akciótervről. Idén is az a cél – mondta –, hogy az Angyalfa Alapítvánnyal és a magyarországi börtönlelkészekkel közösen minél több helyre és minél több ajándékot juttassanak el annak érdekében, hogy a családi kapcsolatok megmaradjanak és épüljenek. Hozzátette: Balog Zoltán miniszter sajtóminiszeri keretéből kétfélmillió forint támogatást ítélt meg az *Angyalfa program* számára, ennek segítségével lehetőségük volt egy elkötelezett munkavállalót kifejezetten a fogvatartottak gyermekeinek lelki és szociális segítségnyújtására alkalmazni.

A börtönmissziósok és börtönlelkészek találkozóját ezután fórum követte, majd büfébóval zárult az idei novemberi találkozó.

■ MAGYARI MÁRTON

Az örömhöz nem kell sok

► Piliscsaba neve az evangélikus egyház hívei számára összekapcsolódik a gyönyörű környezetben elhelyezkedő Béthel Evangélikus Missziói Otthon barátságos, hívogató hangulatával. Aki eltölt ott egy kis időt, egész biztosan magával viszi valamit abból a békés vagy éppen felkavaró Isten-közelségből, amelyet a külföldi konferenciákon, táborokban, csendesnapokon élhetnek át az odalátogatók. **Varga Gábor** közel huszonöt éve a Béthel vezetője. Áldozatos munkája, hite nyomait hordozza a kert, a szépen karbantartott épületek. Szerényen, de határozottan intézi az otthon ügyeit, és mindig kész a vendégek kéréseit meghallgatni, a problémákat orvosolni. Hetvenedik születésnapján otthonában köszöntöttük.

– *Mi az Ön titulusa? Igazgató, gondnok, esetleg takarító?*

– Tulajdonképpen minden. Igazgató és vezetni nem kell, a Lélek vezet bennünket. Szolgálom ezt az otthont.

– *De mégis, milyen minőségben? Ki bízta meg ezzel?*

– Valamikor 1991-ben az Evangélikusok Közössége az Evangéliumért (EKE) kért fel a feladatra.

– *Lombot gyűjt, mosogat, parizert vág, építkeznek, adminisztrál. Hány szakmát képviselt itt az elmúlt huszonöt évben?*

– Mindent, amit a szolgálat megkívánt. Azt kértem Istentől, hogy fogadjon a szolgálatába. Ő azt mondta: ha szolgálni akarsz, akkor szolgálj az embereket. Lázadás helyett mindig az jutott eszembe, hogy én magam kértem Istentől a szolgálatot, s ha ő ezt bízta rám, akkor ezt kell elfogadnom. Hálát adok Istennek, hogy mindent, amit ez a szolgálat megkívánt, meg tudtam csinálni. Ez nem érdem, hanem Istentől való ajándék.

– *Eljutott földi életének hetvenedik esztendőjéhez. Beszéljünk az indulásról! Hol született, hol nőtt fel?*

– Apám martonvásári születésű, a Magyar Királyi Államvasutaknál dolgozott. Anyám zempléni, egy Töke-terebes melletti kis faluból származik, Hardicsáról. Én a második gyermek vagyok, a háború alatt fogantam, és a háború végén születtem meg.

– *Milyen útravalót kapott a szüleitől, ami meghatározza a gondolkodását?*

– Vallásos családban nőttem fel. Apám templomba járó katolikus volt, anyám református. Rendszeresen jártam apámmal templomba, elsőáldozó is voltam. De voltak nálunk református összejövetelek, imaalkalmak is. Nagyon szegények voltunk, picit házban laktunk, mert anyámékat a „fölszabadítók” jövet is, menet is kirabolták. Anyám családja viszont szorgalmas, gazdálkodó parasztfamília volt. Amikor az iskolaév véget ért, anyám felpakolt bennünket, és átmentünk hozzájuk Szlovákiába. Ez az ötvenes években történt, a kemény Rákosi-időkben. Sokszor úgy segítettek át bennünket Felsőregmecnél a határon, hogy a szlovák tehenes átjött a gulyával, mi pedig a tehenek közé álltunk, és mentünk a csordával. Odaát anyám testvérei már vártak. Kalandos dolog volt, egészen addig, amíg egyszer el nem kaptak bennünket.

Anyámat határsértésért három hónapra le is ültették. Olyan fejtetőzbe került, ahol politikai foglyok voltak, arisztokrata származékok, akiket osztályidegennek, nemkívánatosnak tituláltak. Amikor ezek a nők kiszabadultak, eljöttek hozzánk, és kis időt nálunk töltöttek. Amíg nálunk voltak, velünk, gyerekekkel foglalkoztak. Amire esetleg a szüleim nem ta-

nítottak meg, arra ők igen. Örömmel voltak nálunk, mert anyám szeretetteljes légkört teremtett.

Nemcsak velük volt ilyen, hanem az ágrólszakadt falusi asszonyokkal is, őket is meghívta ebédre vagy olyan eseményekre, mint a kukoricafosztás, tollfosztás, amikor meleg ételt tudott adni nekik. Egész komoly kis közösségi összejövetelek voltak ezek énekléssel, imádsággal, mesemondással. Nekünk, gyerekeknek ez csoda volt.

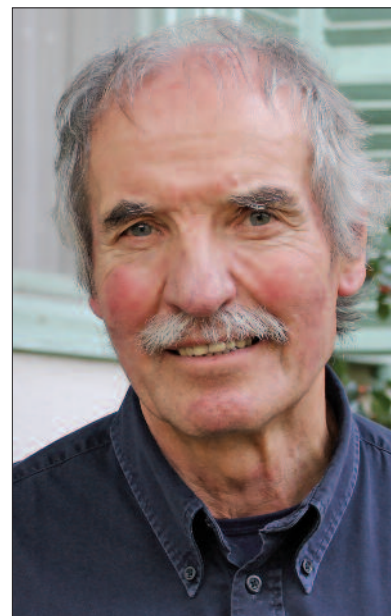
– *Milyen végzettsége van, és hol dolgozott?*

– A középiskolát a pályafenntartási technikumban kezdtem el, de valahogy nem igazán tetszett. Dolgoztam az Állami Könyvtérjeztőnél, amit csodálatos időszakként éltem meg. Nagy élmény volt, hogy olvashattam. Általános iskolás korban végig jártam zeneiskolába is. A középiskolai zenekarban nem volt dobos, de velem együtt volt két zongorista. Ezért megtanultam annyira dobolni, hogy később nagy hasznát vettem, mert miután otthagytam az iskolát, zenéből kezdtem megélni. Zenészként bejártam az országot.

Végül Tatára kerültem, ahol megismerkedtem a leendő feleségemmel. Amikor eldöntöttük, hogy összeházasodunk, beláttam, hogy ez a zeneiség mellett nem fog menni. Be-

– *Kamaszkoromban kezdtem ráeszmélni arra, hogy valami mozgathatja a világot. Ezután kerültem a könyvtérjeztőhöz, ahol a hinduizmusról szóló könyvtől kedve mindenféle a kezembe került. Sok mindent megismertem, de igazából semmire sem jutottam, Istentől távol maradtam. Aztán mellém költözött egy evangélikus lelkész, Selmeczi Lajos, akivel sokat beszélgettünk. A cégnél volt egy mérnök, akivel összebarátkoztam. Ő pünkösdi közösséghez tartozott, de Cseri Kálmán református lelkész igehirdetéseit is hallgatta. Hozott nekem kazetákat.*

Ezután egy gyár vezetője lettem, és azt hittem, most jól mennek majd a dolgok, de egy pillanat alatt összeomlott minden. Ott maradtam állás nélkül. Nem értettem, hogy ez miért történt. Istenhez fordultam, hogy hát akkor most segíts. Elkészültem, elkezdtem hallgatni a kazetákat, és úgy gondoltam, Istenre bízom magam, mert én semmilyen kiutat nem látok. Ez 1990-ben történt. Úgy éreztem, Isten valahogyan jelt fog adni nekem arról, hogy hozzá tartozhatok. Arra gondoltam, ha úrvacsorát vennék, akkor azután talán Istenhez tartozhatnék. Lajos mindig hívott, mentem is az istentiszteletekre, de soha nem tudtam úrvacsorát venni. Vagy lemaradtam, vagy

gyobb ünnep. Egyetlen esemény sem volt ennyire fontos számomra. Itt éreztem azt, hogy mellém állt az Isten: most már jöhetsz velem. Ez csodálatos érzés volt, amely akkor és ott megváltoztatta az életemet. Azon az alkalmon már szóba került, hogy itt van ez az otthon, ahol lehetne konferenciákat rendezni, de nem tudják, hogyan kezdjék el. Erre Selmeczi Lajos azt mondta, hogy itt van egy barátom, aki sok mindenhez ért, és alkalmas lenne arra, hogy ezt az otthont mozgassa.

Az EKE-sek megkérdezték, elvállalom-e, hogy a háttérrel biztosítam a nyári konferenciák heteiben. Ráértem, állásom nem volt. Piliscsában lakott két szakácsnő, akik még a korábban itt működő gyermekotthonban dolgoztak. Velük megbeszéltem, hogy főznek, én meg beszerzem az anyagot. Az egyházban az volt a hozzáállás, hogy tavasztól újra elkezdjük, aztán majd meglátjuk,

– nem tudva, mi lesz, hogy lesz, de – jött velem.

– *Mi volt a célja, mire tette a hangsúlyt az itteni szolgálatban?*

– Amikor már a fejfájásig gondolkodtunk, hogyan lehetne ezt az egészet működtetni, az egyik diakonissza küldött egy ígés lapot. A diakonisszák úgy érezték, hogy visszakapták a Béthelüket – ha nem is jogilag, de legalább lélekben. Az ígés lapon egy Ézsaiás-idézet állt, amelynek ez volt a lényege: „Ha hozzám kiáltasz, én felelek neked.” A diakonissza testvér írt az ige mellé egy tanácsot is: „Ne a saját terveitekhez kérjétek Isten segítségét, hanem imádságban kérjétek el Isten tervét, és azzal azonosuljatok.”

Azt mondtam ezután, hogy Istennek mindenre van hatalma: bármin, akár a Népszabadságon keresztül is tud üzeni nekem, hogy mi a dolgom; akkor most nem csinálunk mást, csak imádkozunk. Amikor azt kérdezik, mi a tervem, mindig azt mondom, hogy nekem nincs tervem, de vannak álmaim. Ha egy tervem valósul meg, az kudarc. A szép álmom örömet szerez; ha nem valósul meg, akkor szép álmom marad. Álmódhatunk, de tervezni nem tervezhetünk, csak elkérhetjük Istentől, hogy mi a mi dolgunk.

– *Mi ad örömet Önnek?*

– Az öröm apró dolgokon múlik, a boldogsághoz nagyon kevés kell. Örülök, hogy Istenhez tartozhatok, ez a legnagyobb öröm. Örülök, amikor látom a gondtalanul szaladgáló gyerekeket, vagy amikor egy felnőtt azt mondja, hogy olyan békesség van itt. Ilyenkor azt érzem, hogy részese vagyok annak az örömhöz, amelyet ő Istentől kapott.

– *Úgy tudom, az volt az elve, hogy minél többen és minél olcsóbban jöhessenek ide.*

– Az örömhöz nem kell sok. Nem akarunk olyan luxust, amit máshol is meg lehet venni pénzért. Azt szeretnénk, hogy Isten úgy tudjon adni bárkinek bármit, amire szüksége van – békességet, örömet, feltöltődést –, hogy ne lógjon rajta semmilyen sallang. Kezdetektől fogva határozottan tiltakoztam az ellen, hogy itt tarifák legyenek. Isten ajándékait nem lehet megvenni, csak megkapni. Nekem az a dolgom, hogy azt osszam el, amit Istentől kapok, és ő mindent megad ahhoz, hogy az emberek itt jóllakjanak, nyugodtan aludjanak, figyelni tudjanak egymásra, kipihenjék magukat, szeretetet kapjanak. Ehhez joga van mindenkinek, mert mindenki Isten teremtménye.

– *Amikor idejöttem, a kapuban egy cigány asszony a kislányával makkot szedgetett. Nem fél beengedni a cigányokat?*

– Nem. Én nem tudok megvédeni semmit, akár félek, akár nem. Nincs bennem félelem. Isten kezében vagyunk, és mindenkinek jár az ő szeretete.

– *Köszönjük elsősorban Istennek, azután Önnek, hogy itt az elmúlt huszonöt évben több ezren megfordulhattak, megpihenhettek. Adjon Isten a továbbiakban is hitet, egészséget, erőt a szolgálatához és a családi életéhez!*

■ SZEVERÉNYI JÁNOS

Egyházunk nevében Gáncs Péter elnök-püspök (jobbra), a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület nevében Verasztó János kerületi missziói lelkész (szemben), az evangélicizációs és missziói bizottság nevében – a felvételt készítő – Szeverényi János missziói lelkész köszöntötte a hetvenéves Varga Gábort

álltam segéd munkásnak a cserépgyárba. Pár hónap után, amit fizikai munkával töltöttem, Isten segítségével kiemeltek. Akkor tudatosan elkezdtem szakmát tanulni, elvégeztem egy szilikátipari középiskolát, majd felsőbb képzésben is részt vettem.

– *Az Istennel való kapcsolata hogyan lett intenzívebb és tudatosabb?*

éppen nem volt úrvacsoraszegítés, de még olyan is előfordult, hogy az otya az orrom előtt fogyott el.

1991 tavaszán Selmeczi Lajos hívott Piliscsabára, a Béthelbe a fatemplom felszentelésére. Ekkor jártam először Piliscsában, és érdekes módon, itt tudtam először úrvacsorát venni. Ez az alkalom egész életemben a legna-

mi lesz a folytatás. Erre mondtam, hogy azt én nem tudom megvárni, nekem el kell döntenem, miből fogok megélni. Bolla Árpád lelkész – aki a fatemplomot is hozta Németországból – azt ígérte, hogy annyi pénzt tudnak biztosítani, hogy a költségeket megtérítsék. Így aztán itt maradtunk. Feleségem mint hűséges társ

Kövessen bennünket a Facebookon is: facebook.com/evangelikus
Magyarországi Evangélikus Egyház – Életközelen vagyunk

Sopronban találkoztak a nyugati kerületi pedagógusok

► Az integráció kérdéskörével foglalkoztak a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület idei pedagógustalálkozójának résztvevői. A november 7-én, szombaton a soproni Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskolában tartott konferenciára mintegy száz vendég érkezett a kerület intézményeiből és gyülekezeteiből.

Dombi Lászlóné

Szemerei János püspök bevezetőjében arra hívta fel az egybegyűlték figyelmét, hogy az ilyen alkalmon lelkileg megélhetik a közösséget, szakmailag fejlődhetnek, és épülhetnek egymás hitéből és tudásából. Házigazdaként *Gottschling Gábor*, az Eötvös-iskola igazgatója mondott köszöntőt, majd *Pongráczné Gaál Elvira* gyórsá-

vókkal fogyatékos diákjaival szerzett eredményeiből.

A tornateremben elköltött ebédet a házigazda intézmény bemutatása követte. Nagy hangsúlyt kapott a saját nevelési igényű (SNI) tanulókkal való foglalkozás ismertetése *Vargáné Rimóczy Gyöngyi*, *Tóth Szabina* és *Bognár András* gyógypedagógusok segítségével. Ezután a résztvevők kiscsoportokban reflektálhattak az elhangzottakra, és megoszthatták egymással az integrációval kapcsolatos saját tapasztalataikat.

A nap programját a záró istentisztelet koronázta meg, amelyen *Hege-dűs Attila*, az Eötvös iskolalelkésze hirdette Isten ígését. Itt adta át *Mészáros Tamás* egyházkerületi felügyelő a Gyurácz Ferenc-díjakat, amelyekkel a kerületen élő evangélikus pedagógusok kiemelkedő munkáját ismeri el.

Idén *Dombi Lászlóné*, a győri Péterfy Sándor Evangélikus Gimnázium, Általános Iskola és Óvoda tanára, valamint *Hubert Pál*, a soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus Líceum Gimnázium és Kollégium kollégiumveze-

Balikóné Németh Márta

tő igazgatóhelyettese nyerte el a rangos kitiüntetést. Emellett az Eötvösben végzett hűség és lelkiismeretes szakoktatói és szakmai igazgatóhelyettesi tevékenységéért kerületi érmet vehetett át *Balikóné Németh Márta*.

■ AM

FOTÓ: ADÁMI MÁRIA

Nyíregyházi „Kossuth-díjak”

► A Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium az elmúlt években kívül-belül megújult. Az új szemlélet hamar eredményeket hozott: a tantestület négy tagja és több tanuló is komoly szakmai elismerésben részesült.

A gimnázium igazgatónője, *Tar Jánosné* az oktató-nevelő munkáért Vietórisz József-díjat vehetett át a város vezetésétől, míg *Ács Lászlóné* magyar-ének szakos tanár a Kazinczy szépkiejtési versenyen elért és a *Péchy Blanka* emlékére folyamatosan ápoló kiemelkedő tevékenységéért Kazinczy-jutalomban részesült a gimnázium négy tanulóval együtt. *Jakab Istvánné* matematika-kémia szakos tanárnak az Év Tanára kitüntetést ítelték oda a kémia tantárgy oktatásában és a tehetséggondozásban végzett munkájáért.

A francia tagozat működését és az anyanyelvi lektor munkáját a Magyar-Francia Ifjúsági Alapítvány Sauvageot-díjával ismerték el. A francia-oktatásnak nagy hagyománya van a gimnáziumban, ezért a Debreceni Egyetem Francia Tanszéke november 13-án el is látogat a gimnáziumba, hogy tíz órától a francia szakot választani

szándékozókkal ismerkedjen, egyetemi továbbtanulásukat előkészítse.

Nemcsak a tanárok, hanem a diákok is komoly ösztönzést kaptak. *Fodor László* 4/12. osztályos fizika orientációs tanuló Bán István-ösztöndíjban részesült kiemelkedő tudományos diákmunkájáért, kiváló eredményeiért és több nyelvvizsgájáért. *Nyeste Zsófia* 5/13. osztályos tanuló megkapta az Is-tenadta Tehetség ösztöndíjat már második alkalommal, míg hat kiemelkedő tehetségű és elkötelezett, keresztény

életvitelű tanuló Szehtlo-ösztöndíjban részesült októberben.

A diákok a „Reformáció és oktatás – 2015” országos pályázatain és versenysorozatában is kiemelkedő eredményeket értek el, négy tanuló – *Papp Dániel* 8/12., *Módi Virág* 4/12., *Petrikovics Pollett* 8/12. és *Tassi Dominika* 4/11. osztályos tanuló – részesült országos elismerésben. A 4/11. b osztály médiainformatica orientációs diákjai országos első helyezettek lettek a filmpályázaton, így ellátogathatnak a Korda Filmstúdióba, ahol megismerkedhetnek a valódi filmforgatás élményével. A gimnázium Non-Nihil nevű színjátszó csoportja szintén megnyerte az országos első helyezést az evangélikus gályarabokról szóló történelmi játékával.

► *EvÉlet-infó*

Evangélikus a legjobb egyházi iskola

Elkészült a HVG kiadványa az ország száz legjobb középiskolájáról. A HVG az összesített középiskolai rangsor mellett összeállította az egyházi intézmények listáját is. Az első helyen a Deák Téri Evangélikus Gimnázium (Budapest) végzett, amelyet a Piarista Gimnázium (Budapest), a Pannonhalmi Bencés Gimnázium, Egyházzenei Szakközépiskola és Kollégium, a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium és a Fényi Gyula Jezsuita Gimnázium és Kollégium (Miskolc) követ.

Titkok kapujában

14. KÖSZI Nyomkereső készségfejlesztő tábor

► A piliscsabai Béthel Evangélikus Missziói Otthonban október 22–25. között rendezték meg a 14. KÖSZI (Keresztény Önkéntesek Szövetsége az Ifjúságért) Nyomkereső készségfejlesztő tábort *dr. Horváth Márta* vezetésével. Idén rekordot döntött a résztvevők száma: ötvenöt felső tagozatos és gimnazista fiatal határozott úgy, hogy nyomozással, beszélgetéssel, játékokkal és közösségekben kezdje meg az őszi szünetet. Tudsz titkot tartani? – tudakolta a Nyomkereső tábor plakátja. Erre a kérdésre keresték a választ a résztvevők, és maguk a táboroztatók is.

Csütörtök este úgy köszöntötték egymást, akik nyáron találkoztak utoljára, mintha csak előző nap váltak volna el; akik pedig először lépték át a Béthel kapuját, hamar otthon érezték magukat. Négy nap megannyi játék, ének, mély beszélgetés, áhítatok és egy izgalmas rejtély. Röviden így foglalhatnám össze életem első Nyomkereső táborát, de valójában nem lehet röviden összefoglalni.

Annyi bizonyos, hogy a tanulással vagy munkával töltött napok után nehéz ráhangolódni bármire, ami eltér a szürke hétköznapoktól; számomra is nehéz volt egy mozgalmas hét után beszéppenni közel hetven ember közé. Azonban a nyitóáhitaton ülve, *Kendeh K. Péter* evangélikus lelkész, lelki vezető gondolatait hallgatva elcsöndesedtem. És így volt ezzel mindenki más is, még a legvagányabb fiatalok is öszintén, szívből énekeltek a jól ismert dalokat, és figyeltek az ige üzenetére. Úgy éreztem, végre megérkezünk mindannyian – az este végére lélekben is.

A péntek reggel színes őszi idővel és napsugarakkal köszöntötte népes csapatunkat, amiért nem győztünk eléggé hálát adni. A délelőtti folyamán már a titkoké volt a főszerep, mégpedig az olyan titkoké, melyek elválasztanak minket egymástól. A fiatalok József jól ismert történetén keresztül gondolhatták tovább, milyen az, amikor egy titok lassan emésztő őröit. Ebben a témában mélyedtünk el ebédig a kiscsoportos interaktív témafeldolgozáson, a *kupaktanácson*, ahol a beszélgetés mellett különböző dramatikus, játékos módszereket is használunk a minél izgalmasabb megtapasztalás érdekében.

A délutánok és esték aktív kapcsolódással, izgalommal teltek, ezt mindenki nagyon élvezte. Kirándulás,

társasjátékok, pingpong, foci és szabadidő tette még színesebbé az együtt töltött napokat, amelyeket különleges készségfejlesztő játékok tarkítottak. Az őszi tábor hagyományosan egy rejtély köré szerveződik, melynek megoldására közösen kell rájönniük a résztvevőknek. A napok és a külön-

FOTÓ: VARGA DÓRA / KEVEHÁZI D. SAMUEL

böző játékok során egyre több és több nyomra leltek idén is, míg végül eljutottak a megoldáshoz.

A *detektívrajton* ismerkedtünk meg azzal a rejtéllyel, melyet az ott alakult nyomozócsoportoknak kellett megoldaniuk a rendelkezésre álló négy nap során; a *misztikus meséken* helyszíneltek a fiatalok, majd krimibarkochbát játszottak; közösen juthattak ki a *szobafogság* nevű szabadulós játékban egy szobából; és a *Nyomozz a moziban!* elnevezésű programon egy detektívjáték megoldására kellett rájönniük.

A hosszú hétvége csúcspontja egyértelműen a *kastélyjáték* volt, melynek során a szervezők alakították a rejtély szereplőit, akiket minden nyomozócsoport kihallgathatott, majd vallomásaikból összerakhatták a megoldást. Vasárnap délelőtti fény derült a titokra, megoldódott a rejtély, és megkezdte történetünk eltűnt személye is.

A játékok során előkerült titkokra lelkesen, vidáman kerestek választ a résztvevők, pont úgy, ahogy bárki teszi, ha izgalmas rejtéllyel találkozik.

De mit teszünk valójában életünk igazán fontos titkaival? Magunkba zárjuk őket, vagy felismerjük, hogy kiből bízhatunk meg, és megosztjuk vele? A szombat délelőtti áhítaton és az azt követő kupaktanácson foglalkoztunk a tábor legfontosabb témájával: az olyan titkokkal, melyek összekötnek minket.

Számomra a titok kifejezésnek negatív jelentése volt eddig, de ez a délelőtti valamit megváltoztatott. Titkainkban, melyeket apró csodáinkról, örömeinkről és az élet csak nekünk szóló szépségeiről őrzi, semmi ne-

gatív sincs. Ezek akkor is összekötnek, ha nem beszélünk róluk. A titkok életünk részei, és ez ellen nem sokat tehetünk, az viszont rajtunk áll, hogy elválasztanak-e egymástól, vagy közelebb hoznak minket.

Ennek a hétvégének az élményei bizonyosan összekötötték a tábor résztvevőit, és új lendületet adtak a hétköznapokhoz. Túl gyorsan telt el ez a pár nap, s a vasárnap délutáni – részemről mindenképp – könnyes búcsú után azon kaptuk magunkat, hogy már a vonaton ülünk. Bármilyen nehéz volt is megérkezni, nekem még nehezebb volt elindulni haza. Az hajt tovább, hogy a viszontlátásra nem is kell olyan sokat várni, hiszen pár hónap múlva újra találkozunk a 7. KÖSZI Téli berek értékesítő táborban, melyet 2016. február 4–7. között rendezünk meg Csobánkán.

■ FARKAS ZSUZSANNA

Félelem és remény

FOTÓ: BALLA MÁRIA

Október–november fordulóján, ahogy rövidülnek a napok, fogy a fény, semmicske életem feltartóztathatatlanul gyalogol bele a sötétségbe, el-elfog a csüggedés, a félelem. Ostromol a *kedvetlenség*. Néhány éve ilyen idő tájt előbukkan szinte a semmiből, és mindannyiszor becsap. Napokig eltart, mire felismerem.

Most is kezdi a duruzsolást kásás hangon: „Ne kelj ma föl – mondja. – Úgyis nehéz az életed. Minek erőlteted? Add fel, nincs túl sok értelme a küzdelemnek.” És már mutatja is életem hiábavalóságait. Kezdi a lényegtelenekkel, majd szépen lassan a legfontosabb kapcsolataim is megjelennek a hiábavalóságok sorában. A földi életem szépségei elhalványulnak, eltűnnek a színek, minden szürkébe hajlik.

Küzdök. Próbálok még több időt tölteni olyan dolgokkal, amelyek eddig örömet adtak. De tényleg hiába. Napi erőfeszítéseimet az esti visszatekintésben erőtlen próbálkozásoknak látom, amelyekkel éppen csak elütöttem valahogy az időt, hogy az

életem mégse tűnjön teljesen fölöslegesnek. Mégis igazna lenne a kedvetlenségnek? Valóban értelmetlen küzdeni? Hetek telnek el így. Nem ismerem magamra. Kezdek félni, hogy a környezetemnek is terhére vagyok.

Egy nap aztán veszem a bátorságot, és szóba állok életem kedvetlenségével, a szürkesség, a színtelenség követével. Ha már kibillentette a napjaimat a megszokott kiegyensúlyozottságból, akkor adjon számot: mit is akar tőlem valójában.

S ekkor a szürke ruhás kedvetlenség a maga visszafogott módján megnyit egy kaput, amelyen besétálhatok. Félek kicsit, hiszen az előző hetek vergődése után egyáltalán nem vágyom semmi újra. Jobb lenne csendben tovább szenvedni, így legalább az önsajnálatomat tovább táplálhatnám. Talán még szép mártír is lehetne belőlem. A kedvetlenség azonban meglepően biztató arcot mutat. Valami megmagyarázhatatlan erő váratlanul kimozdít, és esélyt teremt bennem a változásnak. Átlépek a kapun.

Belső világomban ködbe burkolózott táj fogad. Körülnézek. A puha pára egészen különleges és finom kontúrokat ad a vidéknek. Mintha kulisszák között járnék. Minden szürke, mégsem egyszínű. Egyszerre sejlenek fel fák és dombok, utak és mezők, és mégsem tárulnak fel a maguk színes valóságában. Hívnak, várnak, rejtőzködnek és mutatkoznak. Megérezem magamban a hívogató kíváncsiságot, mely felfedezni indít.

A ködbe öltözött tájban minden kicsit homályos. Még nem látok tisztán. A bensőmre hagyatkozom. Figyelem, hogy mi hív, és arra fordulok. Egy terebélyes, nagy nyárfához hasonló fához vonzza a tekintetem. Hosszan nézzük egymást. Lelki szemimmal végigtapogatom a törzsét, a belőle kinövő, felfelé magasodó, vastag ágakat, amelyek legfőképpen elvékonyodnak, szinte légiessé válnak.

A ködbe vesző magas ágak egyszer csak mintha megmozdulnának. Mintha hangtalan szél libbentené őket. De nem csak a szél. Valaki jár a fák hegyén. Előtűnik, és eltűnik. Nem ember ő, de teljesen emberi. Ágról ágra lép, rendezti a fényt és az árnyakat. Mögötte melegség árad, s a kételkedő szív megörül. Csak nehogy szem elől tévesszem! Szeretném, ha rám nézne, s azt mondaná: „Örülök neked, csillagom!”

Nézem. Van rendszer abban, ahogyan oltogatja és gyújtogatja az életek csillagait? Keresem az emberi logikámmal. De az értelmemnek adott válasz helyett érzések jönnek. Félelem és remény.

Félelem, mert a belső világom ködében nem látok tisztán. Félelem az értelmetlenségtől, a hiábavalóságtól. Az életem hatvan-nyolcvan esztendejében vajon létrehozok-e valami maradandót? Vajon tudok-e úgy szeretni, hogy az öröm legyen a családomnak, a barátaimnak? Vajon jó lélekkel szolgálom-e? Vajon az elszakadtságom, az elszigeteltségem valóban nem nagyobb-e a hirdetett és befogadott kegyelemnél?

Jó lenne nem félni. De csak az nem fél, kit a remény már végképp magára hagyott. Én félek még. Reménykedem.

Most a félelem és a remény együtt jönnek. Átkarolnak, felemelnek. Zsoltárversek melegengetik lelkemet: „*Ha félek is, benned bízom!*” (Zsolt 56,4) Nem kell kimondanom, mert a fák hegyén lépegető hang nélkül is hallja. Megtartó irtalma körbevesz, átjár. Előbbi földi félelmeim súlytalanokká lesznek. Földi tépelődések maradnak csupán. Ha valamitől félnem lehetne, akkor az a felfoghatatlan szentség, az az emberi eszközökkel nem zabolázható erő, amellyel csillagokat gyújt vagy nyom össze sötétlő maggá.

Ez a fák hegyén könnyeden lépegető úr kinek remény, kinek félelem. Félnem kelle-ne? A gondviselőtől? Az irtalomtól? A végtelen rendtől? Talán igen. Talán úgy, ahogy néha apámtól félttem, mert gyerekkoromban azt hittem, ő is olyan kajla, mint én.

Félelem ez? Talán inkább megrettenés attól, hogy a Szent megüresíti magát, hogy emberré lesz, megtört testét kezünkbe adja. Elámulok, megrettenek az érthetetlen szeretettől.

Reménykedem, mert őbenne élünk, mozgunk és vagyunk. Reménykedem abban, hogy életem itt vagy az örökkévalóságban tőle kap értelmet. Reménykedem, hogy megőriz, amikor zuhanok. Reménykedem, hogy amit az ő Lelkével teszek, az maradandó. Reménykedem, hogy egy napon eljön érem, és átvisz a félelem nélküli világba, ahol üdvösséggé lesz a remény, és égi látássá a hit.

SEBESTYÉN KATALIN

Az írás megjelent 2015. november 1-jén a reformatus.hu honlapon.

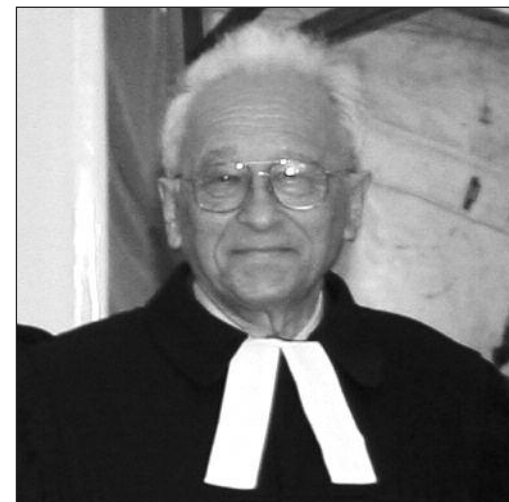
In memoriam Gustav Skalic

A múlt század harmincas éveiben Alsólendván, a határ menti kétnyelvű településen (ma Lendava, Szlovénia) mindenki beszélt többé-kevésbé magyarul.

A papi családba született *Gusztáv* (Alsólendva, 1932. január 18. – Moravske Toplice [Alsómarác], 2015. június 14.) magyarul tanult meg imádkozni, a szlovén nyelvvél csak az iskolában ismerkedett meg. A helyi elemi elvégzése után a muraszombati gimnáziumban érettségizett, teológiai tanulmányait a ljubljani római katolikus egyetemen kezdte, majd Bécsben folytatta, és Erlangenben fejezte be. Muraszombaton negyedmagával szentelte lelkésszé *Háry Lipót* püspök. 1958-tól 1973-ig Domonkosfán volt lelkész, majd Alsómarácon választották meg. Nyugdíjas-ként pedig hosszú évekig Lendvára járt át, ahol kétnyelvű istentiszteleteken hirdette az evangéliumot.

Valamikor a múlt század hetvenes éveiben találkoztunk először. *Novák Lajos* esperessel és *Kühár József* felügyelővel hármasban vettek részt egy gyenesdiási lelkészkonferencián. Egyházuk szolgálata iránt érdeklődő közeledésemet testvéri szívvel fogadták. Évekkel később találkoztunk ismét, amikor teológusok autóbuzos kirándulásának, majd passiószolgáltatnak a megszervezésében segített.

Lelkesszé szentelésének jubileumán a betegágya mellett köszönthettük. Mindig mosolygó testvér, nyílt szívű barát volt. Tud-

tam róla, hogy egyformán fontosak számára a szlovén és a magyar gyökerei és a két nyelven történt neveltetése. Távol állt tőle a nacionalizmus minden formája. Mindkét kultúrában egyformán otthonos mozgott, mindkét nyelven – sőt még németül is – hirdette Krisztust. Pál apostolra hivatkozva vallotta: „A magyaroknak magyar, a szlovénoknak szlovén vagyok!” Ugyanakkor mindig kész volt magyarokkal szemben pártját fogni megvádolt szlovénoknak, szlovénokkal szemben pedig védeni magyarokat.

Többször került a kezembe a szlovéniai egyház naptára, az *Evangelicanski koledar*, s örömmel fedeztem fel benne írásait: egy-egy magyar nyelven írt áhitatot vagy egyháztörténelmi megemlékezést. Fontosnak tartotta, hogy a Magyarországi Evangélikus Egyház története az ottani egyháznak, az Evangelicanska Cerkev v Republiki Slovenijinek is szerves része legyen. Hiszem, hogy Krisztus Urunk hívta el erre a békéltető, embereket, népeket és egyházakat összekötő szolgálatra. Áldott legyen érte Urunk!

Rá emlékezve is hiszem a temetési igehirdetés alapigéjében szereplő ígéretet, azt, hogy Jézus Krisztus „*kegyelméből megigazulva reménységünk szerint részesei legyünk*” (1. szünk) az örök életnek.” (Tit 3,7).

ID. ZÁSKALICZKY PÁL

KÁNYÁDI SÁNDOR

Valaki jár a fák hegyén

valaki jár a fák hegyén
ki gyújtja s oltja csillagod
csak az nem fél kit a remény
már végképp magára hagyott

én félek még reménykedem
ez a megtartó irtalom
a gondviselő félelem
kísért eddigi utamon

valaki jár a fák hegyén
vajon amikor zuhanok
meggyújt-e akkor még az én
tüzemnél egy új csillagot

vagy engem is egyetlenegy
sötétlő maggá összenyom
s nem villantja föl lelkemet
egy megszülető csillagon

valaki jár a fák hegyén
mondják úr minden porszemen
mondják hogy maga a remény
mondják maga a félelem

ÉRTJÜK VAGY FÉLREÉRTJÜK?

5. A Szentírás kulcsa

Sokszor halljuk a kérdést, hogy miért hivatkozunk vitáink során a Bibliára mint legfőbb tekintélyre. Hiszen azt is csak emberek írták, és a modern kutatások óta nehéz megtámadhatatlannak és tévedhetetlennek elismerni. A kérdés ilyen felvetése újnak tűnhet, de valójában végigkísérte nemcsak a kereszténység, hanem a zsidóság, sőt az iszlám történetét is. Mindhárom úgynevezett „könyvvallás”, azaz könyvre alapozza tanítását, amely kizárólagos tekintélyt követel.

Az Ószövetségben úgy igyekeztek tekintélyt kölcsönözni az „Írások” szavainak, hogy mindig is különbséget tettek Jahve szavai és az emberi szavak között. Zakariás például kifejezetten hangsúlyozza, hogy „igéket a Seregek Ura küldött lelke által a régebbi próféták útján” (7,12). Jeremiás pedig óvta a népet, nehogy a hamis prófétákra hallgasson, akik „bolonddá tesznek benneteket” azáltal, hogy „saját szívük látomását hirdetik”, nem azt, amit az Úr adott (23,16). Márpedig a kettő között ég és föld a különbség: az Úr beszéde nem üres beszéd, hanem abban az ő akarátának a megvalósulása is benne van (Ézs 55,11). Az ő igéje teremtő ige.

Hogy az Úr igéit meg kell különböztetni az emberi szavaktól, annak már azzal is súlyt adtak, hogy a törvény tábláit Isten maga készítette (2Móz 32,16), azokra saját ujjával írta a törvényt (2Móz 31,18), és így adta át őket Mózesnek. A kumráni közösség saját tanúsága szerint Istentől kapta az Írás magyarázatát a Szentlélek által. Kialakult tehát az a vélemény, hogy tekintélyük a szent iratoknak azért van, mert az üzenetük Istentől származik, amelyet Szentlélek által közölt a prófétákkal, felhatalmazva őket a továbbadására.

Az Újszövetség is átvette, illetve továbbadta ezt a szemléletet, amit két igehely tanúsít: „A teljes Írás Is-

tentől ihletett...” (2Tim 3,16) – és: „sohasem ember akaratából származott a prófécia, hanem a Szentlélektől indítatva szólaltak meg az Istentől küldött emberek” (2Pt 1,21). *Prófécia* volt az általános megjelölésük a bibliai iratoknak.

Erre a két igére épült föl igen korán a kereszténység tanítása az inspirációról, a bibliai üzenet közvetlen Isten általi ihletettségéről. Ám ez a tanítás igen sok vitára és

félreértésre adott alkalmat. Isten ihlette az írókat írásra – vagy a leírtak tartalmára csupán? Az egyes szövegeket szó szerint ihlette, vagy pedig az írók Isten tollnokai voltak? A két idézetből így lett dogma, az *inspiráció, az ihletettség tana*. Kérdés azonban, hogy mindez nem félreértésen alapul-e. Érdemes megnézni a két idézetet a maga összefüggésében.

2Tim 3,15–16-nál rögtön észrevesszük, hogy mind a két versnek azonos a célmeghatározása. A 15. vers szerint Timóteust „a szent irások bölcsésé tehetik az üdvösségre”. A 16. vers pedig úgy véli, hogy az Írás „tanításra, feddésre, megjobbításra, az igazságban való nevelésre” való. Már első olvasatra látjuk, hogy itt nem az ihletettség van a hangsúly, hanem a célon. Úgy is mondhatnánk, hogy *mi a haszna* az Írásnak. Éppen úgy,

mint 1Tim 4,8-ban, a kegyesség hasznáról van szó, s mind a két helyen ugyanaz a szó szolgál ennek kifejezésére: valami, aminek haszna van.

Ezt aztán 2Tim 1,17 így summázza: „...*hogy tökéletes legyen az Isten embere, minden jó cselekedetre felkészített.*” A minden valószínűség szerint fiatal tanítványnak, Timóteusnak ezzel kíván bizonyos követendő ideált felállítani a

szülő, és nem valami dogmával, tannal akarja megterhelni.

Korinthusi levélében is ebben az értelemben írja Pál: „*Ezeket hirdetjük is, de nem emberi bölcsességből tanult szavakkal, hanem a Lélektől jött tanítással...*” (1Kor 2,13) A thesszalonikai gyülekezetnek pedig javára írja, hogy az általa hirdetett „*nem emberi beszédként (fogadták be), hanem Isten beszédként, amint-hogy valóban az*” (1Thessz 2,13). Ennek megfelelően vigyáz is a kettő pontos megkülönböztetésére, mint például a házasság kérdésében: egyrészt: „*nem én parancsolom, hanem az Úr...*” (1Kor 7,10) – másrészt: „*A többieknek pedig én mondom, nem az Úr...*” (1Kor 7,12).

Mindezekből látható, hogy az ószövetségi hagyományt követve az apostoli korban is szigorúan ragaszkodnak ahhoz, hogy az Isten beszéde az, amely „nem tér vissza

hozzá üresen” (Ézs 55,11), hanem teremtő Ige, és ezt el kell választani az emberi bölcsességtől.

Más a helyzet 2Pt 1,21 esetében. A levél szerzője azon sajnálkozik, hogy Pál leveleiben van „*néhány nehezen érthető dolog, amelyeket a tanulatlanok és az állhatatlanok kiforgatnak... a maguk vesztére*” (2Pt 3,16). Más forrásokból is tudunk Pált utazó epigonokról, akik szívesen rejtőztek el az apostol neve mögé, hogy mondanivalójuknak így szerezzenek tekintélyt. Szerzőnk határozott tanácsa, hogy olvasói figyeljenek a „*prófétai beszédre*” mint sötét helyen világító fényforrásra.

Itt tehát elsősorban nem a prófétai beszéd célkitűzéséről, hanem az értelmezéséről van szó. Tudniuk kell, hogy az Írás egyetlen próféciája sem fejthető meg önkényes, emberi magyarázattal. Mert ahogy nem emberi szó a prófécia, ugyanúgy nem lehet „*emberi*” a magyarázata sem. A szent Írás megköveteli a magyarázóktól az isteni segítséget: „*a Szentlélektől indítatva szólaltak meg az Istentől küldött emberek*” (2Pt 1,21).

Itt is visszatérnek tehát az ószövetségi érvelések elemei: a pofétai ige, annak magyarázatára való üzése a Léleknek, az Isten által felhatalmazott emberek. Maga Jézus is ebben az értelemben utalt Dávidra, aki nem a maga bölcsességéből szólt, hanem a Szentlélek által (Mk 12,36).

Itt is érdemes az összefüggésre figyelni. 2Pt szerzője figyelmezteti olvasóit arra, hogy ő maga és társai nem „*kitalált mesékkel*” szóltak nekik Jézus Krisztus hatalmáról és eljövételéről, hanem mint *szemtanúk*. Ez pedig új szempont a bibliai iratok megértéséhez, amely a korai egyházban nagy jelentőségű volt. A szerző elsősorban nem azzal érvel, hogy Isten valamiképpen inspirálta őket, azért hiteles a mondanivalójuk, hanem az apos-

toltság legfontosabb kritériumával érvel: „*szemtanúi voltunk isteni fenégségének*” (2Pt 1,16). A szemtanúság nemcsak elengedhetetlen tartozéka volt az apostolságnak, de az apostolnak mint magyarázónak kiemelte a méltóságát.

2Pt érvelése érdekes. Elmondja, hogy nem kisebb alkalommal voltak tanúk, mint amikor maga Isten jelentette ki „*szertett Fiának*” azt a Jézust, „*akiben én gyönyörködöm*”. Ez pedig több mint bejelentése a tanúságnak. Jelen voltak, amikor a Fiú ezt a páratlan kijelentést kapta Istentől. Mivel pedig jelen voltak, ez a feltétele annak, hogy az ő bizonyágtételük „*egészen biztos*”, amelyre jó lesz figyelniük.

Ezért lesz hangsúlyos 2Pt 3,15 érvelése. Előbb beszél a Jézus Krisztusba vetett hitről, amely bölcsésé teheti Timóteust, és csak aztán hozza elő az Írás Istentől való ihletettségét. Úgy is mondhatnánk, hogy a levél szerzője nem azzal bizonyít, hogy az Írás inspirált-e vagy sem – hanem a szemtanúságával. Az Isten Fiának bizonyított Jézus Krisztus így lesz kulcs az „Írás” megértéséhez.

A hitnek erre a szemtanúság által bizonyított írásmagyarázatra kell épülnie. A reális alapja tehát az apostoli ígéhirdetés elfogadásának nem az ilyen vagy olyan ihletettség, hanem maguknak az apostoloknak a közvetlen látása-hallása. Ennek kell hitelt adnia annak, aki a bizonyágtételüket hallja, illetve olvassa.

Egyedül ez lehet az inspiráció sokat vitatott kérdésének a megoldása. Ahogy azt 1Jn meg is fogalmazta: „*Ami kezdettől fogva volt, amit hallottunk, amit szemünkkel láttunk (...), azt hirdetjük nektek is, hogy nektek is közösségek legyen ve- lünk: a mi közösségünk pedig közösség az Atyával és az ő Fiával, a Jézus Krisztussal.*” (1Jn 1,1,3)

GÉMES ISTVÁN

AZ ÉLET KENYERE

A táalentumok – van ok az örömmre

„Mert úgy van ez, mint amikor egy idegenbe készülő ember hívatta szolgálait, és átadta nekik vagyonát. Az egyiknek adott öt talentumot, a másikkak kettőt, a harmadiknak pedig egyet, kinek-kinek képessége szerint, és elment idegenbe. Az, aki az öt talentumot kapta, azonnal elindult, vállalkozásba fogott velük, és nyert másik ötöt. Ugyanígy az is, aki a kettőt kapta, nyert másik kettőt. Aki pedig az egyet kapta, elment, gödröt ásott a földbe, és elrejtette ura pénzét.

Hosszú idő múlva azután megjött ezeknek a szolgálknak az ura, és számadást tartott velük. Eljött az, aki az öt talentumot kapta, odavitt a másik öt talentumot, és így szólt: Uram, öt talentumot adtál át nekem: nézd, másik öt talentumot nyertem. Ura így szólt hozzá: Jól van, jó és hű szolgám, a kevésen hű voltál, sokat bízok rád ezután, menj be urad ünnepi lakomájára!

Odament az is, aki a két talentumot kapta, és ezt mondta: Uram, két talentumot adtál át nekem: nézd, másik két talentumot nyertem. Ura így szólt hozzá: Jól van, jó és hű szolgám, a kevésen hű voltál, sokat bízok rád ezután, menj be urad ünnepi lakomájára!

Odament hozzá az is, aki az egy talentumot kapta, és ezt mondta: Uram, tudtam, hogy kérelhetetlen ember vagy, aki ott is aratsz, ahol nem vetettél, és onnan is gyűjtesz, ahová nem szórtál. Félelmemben elmentem tehát, és elástam a talentumodat a földbe: nézd, itt van, ami a tied.

Ura így válaszolt neki: Te, gonosz és rest szolga, tudtad, hogy ott is aratok, ahol nem vetettem, és onnan is gyűjtök, ahova nem szórtam? Ezért el kellett volna vinned a pénzedet a pénzváltókhoz, és amikor megjöttem, kamattal kaptam volna vissza azt, ami az enyém. Vegyétek el tőle a talentumot, és adjátok annak, akinek tíz talentuma van! Mert mindenkinek, akinek van, adatik, és bővelkedni fog; attól pedig, akinek nincs, még az is elvételik, amije van. A haszontalan szolgát pedig vessétek ki a külső sötétségre: ott lesz majd sírás és fogcsikorgatás.” (Mt 25,14–30)

Néhány évvel ezelőtt, amikor az örök élet vasárnapján erről a jézusi példázatról prédikáltam, elsősorban a félelmeimről szóltam. Arról, hogy nem jutunk-e a harmadik szolgának a sorsára, aki

félelmében és tétlenségében elásta a talentumát. Olyan érdekes, hogy miként változunk: ma sokkal inkább azt érzem, hogy az örömmről kell beszélni. Lehet, hogy furcsa, s főleg talán azok a testvérek csóválhatják a fejüket, akik ma az elmúlt egyházi évben elhunyt sze-

retteikre emlékeznek, de Jézusnak a talentumokról szóló példázata bennem már nem félelmet, hanem inkább örömteli reményt ébreszt.

Nézzük először a példázat kép- anyagát, majd szeretnék szólni egy

talányos történeteket – először az Isten ajándékozó szeretetéről szól. Az idegenbe készülő ember maga az Isten, aki nem hagyja sohasem üres kézzel az övéit, hanem bőkezűen osztogat mindenkinek. A példázat alapján azt mondanánk, hogy bölcségesen, de nem igazságosan, mert milyen dolog az, hogy valakinek ötöt, a másikkak pedig csak egyet ad? De ha ismerjük a talentum értékét, akkor látjuk, hogy ezek nagy összegek. Számítások szerint Julius Caesar hadseregében egy legionáriusnak körülbelül huszonhat év alatt jött össze egytalentumnyi fizetése. A mai aranyárfolyamokat nézve pedig nagyjából tizenkilencmillió forint a talentum értéke.

Tehát láthatjuk, hogy nem „bagóról” van szó, hanem nagy értékről, olyan értékről, amely az osztója iránt tiszteletet követel. Előtünk van az adakozó Isten, akinek a javaival élni kellene. Kincseit forgatni kellene ebben a világban. Figyelem! A talentum itt nem a mai értelemben vett képességet, adott- ságot vagy a bennünk szunnyadó

„Nagyon együtt kell verni minden szívnek”

Beszélgetés Tamásy Évával, a clevelandi magyar evangélikus gyülekezet lelkészeivel

Telefonos interjú beszélünk meg. Bár sosem találkoztunk, az első mondatoknál egyértelművé vált, hogy nem lesznek kommunikációs problémáink. Interjúalanyom egy lelképásztori beszélgetés és egy hivatalos megbeszélés között szelíden, kedvesen mesélt. Nemcsak sikerekről, hanem a nehézségekről is. Mégis, ahogy beszélt, abból úgy tűnt, hogy rend, békesség van a szívében.

– *Hogyan vezetett az útja Clevelandba?*

– 1996-ban kerültünk férjemmel Cleveland nyugati oldalának magyar gyülekezetébe. Előtte Csóvár és Penc evangélikus gyülekezeteiben szolgáltunk. Adódott egy lehetőség, hogy egyéves ösztöndíjjal az Egyesült Államokba menjünk, hogy a magyar evangélikus diaszpórát gondozzuk, pásztoroljuk. Megszerettük ezt a munkát. Egyre inkább éreztük, hogy feladatunk, felelősségünk van itt. Így lett az egy évből lassan húsz.

– *Mesélne egy kicsit az ottani gyülekezeti életéről?*

– Mielőtt bármibe belekezdnék, el kell mondanom, hogy mi mostanra az egyetlen magyarul működő gyülekezet maradtunk az Egyesült Államokban. Az elmúlt harminc évben nyolc gyülekezet szűnt meg szerte az államokban. A szövetségünk is óriási: a férjem (Tamásy Zoltán – *A szerk.*) például kéthetente jár át Torontóba (!) istentiszteletet tartani. Itt is van egy maroknyi, ám igen aktív gyülekezet.

Szomorú aktualitás, hogy ebből a közösségből éppen az elmúlt hetekben távozott el az örökkévalóságba a költő-lelkész, *Simándi Ágnes*.

A gyülekezetben rendszeres alkalmaink vannak: minden hét szerdáján énekkar, csütörtökön gyermekfoglalkozás, pénteken gyermek- és felnőtt-bibliaórák, szombaton játszóház. Vasárnap 12-kor istentiszteletre várjuk a híveinket, mellyel párhuzamosan gyermekbibliakört is tartunk. A gyülekezet létszáma mintegy nyolcvan fő. Ez kimondva talán kevésnek hangzik, ugyanakkor ez egy abszolút valószínű szám: akik idetartoznak, azokról mindről tudunk, ők mind felelősséget éreznek a közösségünk iránt.

– *Hol tartják az előbb felsorolt alkalmakat?*

– Sajnos idén nyárra olyan helyzetbe kerültünk, hogy ki kellett mondanunk: nem tudjuk fenntartani a templomunkat és a hozzá tartozó termeket. Az épület tornya például már teljesen romos állapotban volt, mindenképpen fel kellett volna

na újítani. Ehhez próbáltunk pályázat útján pénzt szerezni, de nem jártunk sikerrel. Így nem maradt más választásunk, mint hogy eladjuk az ingatlant. Már vásárlónk is akadt volna, egy afrokeresztény gyülekezet, de ők végül visszahozták, és nem vették meg a templomot. Ezért aztán még most is áruljuk, de már nem itt tartjuk az alkalmakat, hanem a clevelandi magyar református gyülekezet helyiségeiben. Hozzá kell tennem, hogy körülbelül három éve ott sincs lelkész, tehát tulajdonképpen a református gyülekezet pásztorolását is mi végezzük.

És még egy apró adalék, hogy egyértelmű legyen, nem csak mi járunk ilyen cipőben: Clevelandben a megvételre kínált templomok száma mintegy ötven. Sajnos a mienk mindemellett még egy leszakadó városrészben is van, sokan nem is mertek sötétedés után eljönni az együtltékre. Természetesen ez sem tett jót az egyes alkalmak látogatottságának...

– *Van esetleg olyan tagjuk, aki már nem is beszél magyarul, csak az ősei iránti tiszteletből tartozik a gyülekezethez?*

– Olyanok, akik inkább már csak értenek, de nem igazán beszélnek

magyarul, akadnak. De azért nem ez a jellemző. Aki ide jár, az éppen a magyar nyelv miatt jön. Nagyon aktív gyülekezet vagyunk egyébként. Még azt sem mondanám, hogy száz százalékban evangélikus gyökerű minden gyülekezeti tagunk. Lehet, hogy furcsán hangzik, de eredetileg a felügyelőnk is katolikus volt. Minket tehát az aktivitás köt össze, és az, hogy szeretünk itt lenni.

– *Ha egyetlen szóval kellene meghatározni, hogy mi jellemzi a clevelandi gyülekezetet, mi lenne az?*

– Az összetartás. Nagyon együtt kell verni minden szívnek. Mindenki érzi a felelősségét annak, hogy mi itt tulajdonképpen az „utolsó mohikánok” vagyunk. Nagy tisztelettel adózunk *Bernhardt Béla* nagytiszteletű lelkész, esperes testvérünknek, aki hihetetlen elszántsággal képviselte – és

hogyan évente megadatik valakinek, hogy külföldön szerezzon új tapasztalatokat – jelezni szeretnénk az otthoni anyaegyházunknak is, hogy még vagyunk, még élünk.

– *A szolgálatuk akkor talán túl is mutat a klasszikus gyülekezeti lelkészségen.*

– Igen, mivel – mint már említettem – a mienk az egyetlen magyarul működő gyülekezet az egész Egyesült Államokban. Elsősorban a mi feladatunk összetartani az itt élő magyar evangélikusokat. Az AMEK, az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia életben tartása is a mi megbízatásunk immár, ahogy az *Erős Vár* című lap szerkesztése, kiadása is.

Sok fizikai munkával is jár a szolgálat. Minden lelkész, aki állt már olyan gyülekezet élén, ahol nem volt természetes a kiszolgáló személyzet jelenléte, tudja, hogy ez

erejéhez mérten képviseli még most is – az észak-amerikai magyar evangélikusság ügyét.

Fogyunk, ugyanakkor küldetésünk van. Továbbra is szeretnénk megtartani az évi egy chicagói ösztöndíjas helyet. Ezen a helyen most *Czutor Veronika* tanul. Ezenkívül Columbusban, Ohio államban folytathat tanulmányokat *Nagy Szabolcs*. A lehetőséggel – túl azon,

mit jelent. A templomtakarítástól a kertgondozásig mindenre gondolni kell.

De nem lehetünk elég hálásak Istennek az áldásért, amelyet napról napra megtapasztalunk. Önmagában az, hogy még megvagyunk, kegyelem. A Jézus Krisztusban nekünk adatott közösséget felbecsülhetetlen ajándékként éljük meg.

SZÜCS PETRA

tehetséget jelenti, hanem Isten ajándékait. Mert Istent nem az érdeklő, hogy milyen sporttehetségek, zenei zsenik vagy nyelvkészséggel megáldott emberek vagyunk. Sokkal inkább az, hogy szeretetéből és bocsánatából, irgalmából miként él az ember. És az, hogy igéjével miként élünk.

Kétféle magatartásról szól a példázat: valaki vagy komolyan veszi a gazdagon adakozó Isten ajándékait, és ezért azzal élve kamatoztatni igyekszik; vagy fél az Istentől, és a félelem alkalmatlanná teszi őt arra, hogy megforgassa a világban az Istentől kapott kincseit.

S itt szeretném feleleveníteni azt a szokást, amely már Jézus korában is elterjedt volt. Hanuka ünnepe a zsidó családokban szokássá lett – a hanukagyertya meggyújtásán túl –, hogy a családfő a gyermekeinek nagyságuk szerint pénzt adjon – ezzel is példát adva a bőkezűsége –, és az ünnep alatt többször játszott a család egy régi játékot, a trenderlit. Ez a családi szerencsejáték azt jelentette, hogy minden családtag a kapott ajándékából középre helyezett egy részt – pénzt vagy édességet –, és egy pörgettyű, a trenderli segítségével a szerencse döntötte el, hogy ki miképp részesül belőlük. Nagy pimaszságnak számított, ha valaki kihúzta magát a játékból, s

nem vett benne részt. Lehet, hogy a kapott ajándékai megmaradtak, de a játékból való kimaradás sértő volt a családfő és a családtagok számára.

Jézus példázata alapján mondhatjuk, hogy ő is ismerhette ezt a játékot. És példázatával azt akarja hangsúlyossá tenni, hogy Isten, a családfő egy örömteli, nagy kalandra, játékra hív bennünket az életünk során. Mindent megad hozzá, de aki egyfajta pimaszságból, félelemből vagy önzésből nem akar bekapcsolódni az élete során ebbe a nagy, izgalmas játékba, az lemarad. Nem az tehát a példázat mondani valója, hogy aki lemarad, az kimarad. Hanem éppen fordítva: aki kimarad, az lemarad.

Így már nem félelmet kelt bennem ez a példázat: hogyha nem vagyok elég ügyes, akkor nem kapok dicséretet. Hanem bátorít, hogy merjek, amíg csak tart az életem, örömmel gazdálkodni Isten javival. A merész gazdálkodás és a lelkes buzgólkodás jutalma – eredménytől függetlenül – ugyanaz. Jézus ezt mondja: aki hisz, az üdvözüli. Nincs kisebb üdvösség vagy nagyobb üdvösség. Egyszerűen az Istennel való öröm van!

Ne félj Istentől, vedd komolyan a hívását. Ne félj attól, hogy az Istentől kapott bőséges kincseit elveszítheted. Arról egyáltalán nem

szól Jézus, hogy az, aki merészen gazdálkodik Isten kincseivel, az elveszíti azokat. Ilyen nincs. Aki mer, az nyer! Aki tudja, hogy Isten ajándéka igazi, piacképes érték, az örömmel igyekszik azt kamatoztatni.

Eszünkbe juthat János apostol szava, aki arról szól levelében, hogy Jézus által bizalommal tekinthetünk az ítélet napja felé. Mert ő nem volt engedetlen gyermek, Isten szeretetét áldozatot vállalva kamatoztatta, hogy mindannyian nyerhessünk belőle, és mindannyian példát kapjunk arra, hogy milyen az igazi szeretet. S ha ő a mi urunk és testvérünk, akkor mi is az ő szeretete és Lelke által kapunk bátorságot ahhoz, hogy meglássuk, mi az életben az igazán fontos. (Ha emlékezünk, akkor csak az lehet a reményünk, hogy azok, akik előrementek, az életükben jól sáfároltak Isten kincseivel.)

De ma mégis az a fontos, hogy mi örömmel és reménységgel, Istentől nem félve induljunk tovább, és ha eddig nem is mertünk, ne legyünk restek, és bizalommal és Jézustól tanulva merjünk élni Isten sokféle ajándékával.

BENCE IMRE

Az igehirdetés elhangzott 2011 novemberében, örök élet vasárnapján a budavári evangélikus templomban.

HIRDETÉS

Evangelikus közéleti blog

- Társadalom és egyház
- Kereszténység és közélet
- Krisztus és a 21. század
- A világ (nem csak) lutheránus szemmel

Kötőszó – Rákérdez, következtet, összekapcsol.

Olvassa, kövesse és ossza meg!

kotoszo.blog.hu

Az őszi levelek üzenete

Az idei őszt különösen szép nekem. Lehet, hogy mindig az, csak máskor én nem látok tovább a saját lakásunk falainál, így az évszakok váltakozását nagyjából csak az jelzi, hogy mikor kell bekapcsolnunk a fűtést, és a nap folyamán mikor kell fel- és leengednünk a redőnyt.

Nem így volt ez idén ősszel, amikor családommal több ízben is eljutottunk a természetbe, Magyarország több vidékére is.

Különös ellentmondás rejlik az évnek ebben a szakában. Hagyományosan ilyenkor tartunk minden olyan ünnepet, amely az elmúlásra emlékeztet. Az egyházi esztendőben is ilyenkor sorakoznak azok a vasárnapok, amelyek valamilyen formában előretékinünk: ítélet, reménység és örök élet vasárnapjának nevezzük az evangélikus liturgiában az adventi időszakot megelőző vasárnapokat. Természetes, hogy mindez nem véletlenül esik ilyenkorra: a természet évenként ismétlődő színjátékában az elmúlást fejezi ki az, ahogy lehullanak a levelek, és az „előadó” nyugalmába vonul.

De vajon miért is ilyen pazar ez a végjáték? Nem túlzás a *paraz* szó, amit ugyanis idén az erdőket járva megtapasztaltunk, az maga volt a csoda. Korunk divatos – *Csikszentmihályi Mihály* pszichológus nevével fémjelzett – kifejezésével élve nem lehetett nem *flow-élményként* felfogni mindazt, amit láttunk. A színek kavalkádja, amely mégis teljes harmóniát árasztott, olyan erővel ragadott meg, hogy volt benne valami földöntúli. Sőt amikor egy fuvallatra a levelek ezerszámra kezdtek szelíden hullani az aranyló napsugarak fényében, akkor az ember tényleg arra vágyhatott egy kicsit, hogy akkor ott megálljon egy pillanatra az idő.

Az ellentmondás, hogy ebben a szomorú időszakban miért is ilyen gyönyörű a természet, valójában talán nem is akkora ellentmondás. Talán üzenetet kapunk vele: „*Ne féljetelek!*” Mert erre a biztatásra nagyon is szükségünk van nekünk, a halál árnyékában, állandó szorongatásban élő embereknek.

Fáj, hogy nagymamám, aki a leglelkesebb olvasóm volt, már nem láthatja ezeket a sorokat. Bizonyára kivágta volna az írást, és beragasztotta volna a mindenestől könyvecskéjébe. Ő minden pozitív gondolatot olyan erővel szívott magába, mint ahogyan a port egy olyan porszívó, amelyet a legnagyobb teljesítményfokozatra állítottak. De bízom benne, hogy neki már nincs szüksége arra, hogy ilyesmiket olvasson. Hogy ahol ő van, ott már nem kell a biztatás. Mert nincs félelem. Csak béke és megnyugvás. Örök nyugalom.

SZÜCS PETRA

Hírek, kitekintés

Heiligenkreuz, Ausztria. A 13. század óta nem volt ennyi barát a heiligenkreuzi cisztercita kolostorban. A nemrég belépett nyolc fiatalemberrel együtt most kilencvenegy szerzetes alkotja a kolostori közösséget.

London, Anglia. Jelentések szerint az országban nem kevesebb mint 7240 szülői pár választotta újszülött fiúgyermekének a *Mohamed* nevet! Nyilván annak is tulajdonítható ez, hogy a nagyszámú bevándorlónál sokkal több gyermek születik, mint az óshonos lakosságnál. Második helyen az *Oliver* végzett.

Moszkva, Oroszország. *Kirill* ortodox pátriárka levelet írt *Vlagyimir Putyin* orosz és *Petro Porosenko* ukrán államelnöknek. Nyomatékosan arra kérte őket, hogy tegyenek meg minden tőlük telhetőt a kelet-ukrajnai vérontás megszüntetéséért.

Szentpétervár, Oroszország. Újra megnövekedett az országból emigráló zsidók száma, mégpedig negyven százalékkal. Az elmúlt évben 4685-en – főleg fiatal értelmiségiek – vándoroltak ki Izraelbe. Legtöbbjük moszkvai vagy szentpétervári lakos volt. A régebbi kivándorlók inkább az idősebb generációkhoz tartoztak.

Stuttgart, Németország. Hosszú előkészület után újra megnyílt a bibliamúzeum a württembergi evangélikus egyház oktatási és művelődési központjában. Májusi megnyitása óta látogatórekorot állított fel: nemrég köszöntötték az 5555. látogatót.

Bern, Svájc. *Angela Merkel* német kancellár díszdoktori kitüntetését kapott a helyi egyetemről. Az ünnepélyes alkalom után diákokkal beszélgetve arra a kérdésre felelt, hogy mit kell tenni Európa eliszlámosítása ellen. „Minden lehetőségünk és szabadságunk megvan ahhoz, hogy gyakoroljuk a vallásunkat. Legyen bátorságunk a nyilvánosság előtt hitünk megvalósításához” – válaszolta a kitüntetett.

Drezda, Németország. Keresztény hitre tért egykori muszlimok élesen bírálták a bajor evangélikus püspököt, akit egy „muszlim fórumon” az elnökségbe választottak. Számukra ez arculcsapást jelentett, hiszen a püspöknek tudnia kellene, hogy az iszlám hitetlenek, ezért meghódítandónak tekintni mindazokat, akik nem hozzá tartoznak. Ezen semmiféle fórum nem változtat.

Salzburg, Ausztria. Hitvalló keresztény – protestáns, ortodox és római katolikus – közösségek nemzetközi konferenciát rendeztek a városban. A résztvevők megdöbbenve vették tudomásul,

hogy Németországban már száz-kilencven egyetemi professzori állás van a „genderideológia” oktatására és terjesztésére. Ünnepi nyilatkozatban ítélték el ennek az ideológiának a családdrombolását. „A genderizmus emberképe teljesen ellentmond mind a Biblia tanításának, mind pedig az elfogulatlan tudományok szemléletének.” Egyszerűen tévnyilatkozás az, ha azt állítják, hogy a férfi és a nő nem mellé még egy vagy több újabb nemet kellene kreálni.

Damaszkusz, Szíria. *III. Gregoriosz* antiókhiai püspök felhívással fordult a szír, libanoni és iraki keresztény ifjúsághoz, hogy ne vándoroljon ki nyugatra. „Minden szenvedés ellenére mégis maradjatok! Legyetek türelemmel! Ne hagyjátok el egyházatokat, hazátokat!” – áll a kiáltványban. Becslések szerint már csaknem félmillió szír keresztény menekült el hazájából.

Liebenzell, Németország. A Magyarországon is ismert Liebenzelli Misszió nemrég rendezte meg éves, ünnepi konferenciáját négy és fél ezer látogatóval. Témája a menekültek között végzendő munka volt. Vendégként szerepelt *Ramez Atallah*, az egyiptomi bibliatársulat vezetője. A missziói munkatársak számot adtak munkájukról; kétszázharminc liebenzelli misszionárius dolgozik huszonöt országban.

Canberra, Ausztrália. Az ausztrál miniszterelnök a náciizmussal hasonlította össze az Iszlám Állam nevű radikális szervezetet. Romboló harcát „a halál kultuszának” nevezte, amely túlzás az ókori világ minden barbarizmusán. Ellene az egész világnak össze kellene fognia, ha az emberiség túl akar élni.

Dortmund, Németország. A 2019-ben a városban rendezendő harminchetedik Kirchentag (protestáns egyházi napok) anyagi fedezetére 720 ezer eurót szavazott meg a város tanácsa. Ez az első „szerény” hozzájárulás, mert a rendezvényt 19 millió euróból kívánják finanszírozni.

Vatikánváros. Az eritreai Asmara püspökséget érsekségi rangra emelte a római pápa. Az itt szolgálók ezután pátriárkáknak vagy metropolitáknak nevezhetik magukat. Az új érsekséghez százhatvan hívó tartozik.

Luxemburg. A hagyományosan római katolikus országban nagy változás történt. Az állam és az egyház teljes elválásáról döntöttek. Ennek egyik következménye az egyházak állami támogatásának gyökeres csökkentése. A nagyhercegség eddig 26 millió euróval támogatta az egyházak munkáját. Ezt most 8 millióra faragták le. Ebből 6,7 milliót kap a római katolikus, 450 ezret a protestáns egyház, s az anglikánok, ortodoxok és zsidók is ennek megfelelően kevesebbet. Ezzel szemben a muszlim közösségek – amelyekről eddig nem volt szó – ugyanannyit kapnak, mint a protestáns egyház!

Róma, Olaszország. *Ferenc* pápa bocsánatot kért a valdensektől a múltban őket ért üldöztetések és szenvedések miatt. A bocsánatkérést belső megindultsággal és kellő tisztelettel vették tudomásul. A valdens egyház zsinatának néhány tagja azonban nyilatkozatban közölte, hogy a bocsánatkérést „nem fogad-

hatják el azok nevében, akik vérükkel és sok szenvedéssel fizettek evangéliumi hitükért”. Ugyanakkor méltányolják a pápa törekvését az egyházaik közötti kapcsolatok kiépítésére.

Berlin, Németország. A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint – a mostani nagy bevándorlási hullám előtt – 16 millió bevándorló élt az országban. Az európai országok közül Lengyelországból, Romániából és Olaszországból jöttek a legtöbben. Az Európán kívüliek között a kínaiak, szírek és indiaiak állnak az élen. A 2011 óta bevándoroltak negyvennégy százalékának van felsőfokú végzettsége, ellenben huszonnyolc százalékuk sosem járt iskolába, sőt analfabéta.

Róma, Olaszország. A Legfelső Bíróság döntése értelmében az országban működő magániskolákat a jövőben megadóztatják. A testület azzal indokolta döntését, hogy mivel ezek az iskolák tandíjat szednek be, „kereskedelmi vállalkozásoknak” kell tekinteni őket. A római katolikus püspökök konferenciája élesen bírálta a döntést, hiszen az ország tizenháromezer magániskolájának óriási többségét egyházak működtetik.

Kijev, Ukrajna. A görögkatolikus egyház érseke, *Szvjatoszlav Sevcsuk* felhívással fordult a közvéleményhez. Ebben azt javasolja, hogy ágyúkból és páncélosokból öntsenek békeharangokat. A magyarokat kellene ebben utánozni – hangoztatta az érsek.

Chur, Svájc. *Vitus Huonder* római katolikus püspök a rendőrség védelmét kérte, mert ismeretlenek ismét a meggyilkolásával fenyegették meg a homoszexualitásról elmondott nyilatkozata miatt. A „leghatásosabb” fenyegetést egy névtelen levél tartalmazta, amelyhez pisztolygolyót is mellékeltek.

Betlehem, Palesztina. Világszerte tiltakozást váltott ki az izraeliek betonfal-építési terve a Cremisan völgyben. A nyolcméteresre tervezett fal ötvennyolc palesztin családnak vágja el az útját a saját szántóföldjéhez. Ennek ellenére megindult az építkezés, sok olajfát már kivágtak, hogy legyen helye a falnak.

München, Németország. A Bajor Evangélikus Egyház 2016 végéig száz lakást készül építeni menekültek számára. *Heinrich Bedford-Strohm* püspök idén és jövőre is tíz-tízmillió eurót szándékozik kérni a zsinattól erre a célra.

Homs, Szíria. Az Iszlám Állam nevű terrorszervezet augusztusban kétszázötven keresztényt hurcolt el a városból. A százezer lelket számláló Németországi Szír Ortodox Egyház érseke, *Philoxenus Mattias Nays* az Egyesült Nemzetek Szervezetét kérte, hogy vessen véget ezeknek a borzalmaknak. Az elhurcoltak sorsáról nincs hír.

Torgau, Németország. *Luther és a fejedelmek* címmel kiállítás nyílt, amely bemutatja a 16. századi német fejedelmek reakcióját és hatását a reformációra. *Luther* állítólag negyvenszer járt ebben a városkában, 1544-ben pedig ő maga szentelte fel a hartensteini kápolnát. Torgauban lakott *George Spalatin* is, akinek jelentős szerepe volt Luther reformátorrá válásában.

Bretten, Németország. Ebben a badeni városkában született *Philipp Melancthon*, *Luther* munkatársa és legjobb barátja. Az Európai Protestáns Egyházak Szövetségének döntése értelmében a továbbiakban a település a „reformáció városának” nevezheti magát.

Taizé, Franciaország. Hetvenötödik születésnapját ünnepelte a világhíre szert tett protestáns szerzetesi közösség hétszáz, nagyjából harminc éven aluli látogatóval. Mint mindig, most is nagy szerepet játszott a kedvelt közös éneklés. A közösség énekeskönyvében ötvenegy, sokszor egzotikus nyelvű ének található. „A katolikusok túlságosan protestánsnak, a protestánsok túlságosan katolikusnak tartanak bennünket. Ez tehát azt jelenti, hogy jó úton járunk” – nyilatkozta az egyik rendtag.

Összeállította: G. I.

Magyar evangéliumi lap
Megjelenik hatszor egy évben

Kiadja a Magyarországi Evangélikus Egyház
1085 Budapest, Üllői út 24.
(telefon: +36-1/338-2302)

Felélős kiadó: Végh Szabolcs Maek-titkár
Felélős szerkesztő, megrendelés, információ: Szűcs Petra
(telefon: +36-20/824-8854, e-mail: petra.szucs78@gmail.com)

– Hatalmas mondatok! Márta még a fájdalma közepette is csodás hitvallást tesz.

- János evangéliuma?
- Igen, Lázár feltámasztása. Megérkezik Jézus, és Mártával beszél elsőként.
- Én szívesen teszem ezt a Lukács-féle történet mellé.
- Amikor Mária a jó részt választja, mert Márta lefoglalja magát a sok szolgálattal?
- Igazi háziasszony. Praktikus és célratoró.
- János evangéliumában egészen más! Olvasd el ezeket a mondatokat!
- Az, amikor azt mondja: Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg a testvérem.
- Az csak egy közös családi mondat. Ezt Mária is elmondja ugyanígy. Érthető, meghalt a testvérük, Lázár. Gondolom, folyton ezt mondogatták: ha itt lenne Jézus, nem halna meg a testvérünk. Utána viszont ezt halljuk: amit csak kérsz az Istentől, megadja neked az Isten.
- Erre Jézus azt mondja, hogy feltámad Lázár.

Reménység

- Mire Márta kimondja: tudom, hogy feltámad a feltámadáskor, az utolsó napon. Ez is tele van hittel.
- Jézus pedig bizonygatja, hogy most fog feltámadni, és nem az utolsó napon, csak hinnie kell, hogy ahol Jézus ott van, ott élet van.
- Viszont Márta kimondja a nagy hitvallást: hiszem, hogy te vagy a Krisztus, az Isten Fia.
- Nekem úgy tűnik, hogy Jézus próbálja megértetni vele, hogy most lesz a tanúja annak, hogy Isten csodát tesz, Márta pedig csak liturgikus mondatokat mond, és végképp nem figyel arra, hogy mi vár rá itt mindjárt.
- Liturgikus mondatokat?
- Erre fel lehetne építeni egy istentiszteletet. Az imádság, hogy Isten meghallgatja Jézus miatt az imádságot. A feltámadt Krisztus dicsérete a glória. A hitvallás, hogy Krisztus az Isten fia.
- De akkor is szép és igaz mondatok.
- Szépek, az igaz, de kicsit olyanok, mint egy háziasszony, aki hamar az asz-

talra szeretne tenni néhány kötelességszerű dolgot.

- Neki van hitvallása.
- Igaz, Mária nem beszél. Az egy családi mondaton kívül – ha itt lettél volna, nem halt volna meg a testvérem – nincs egy szava sem. De talán ez ugyanaz a csend, ami Lukácsnál a jó rész, amelyet ő választott.
- Márta viszont hitvalló.
- De Mártának van még egy mondata. Amikor Jézus azt mondja, hogy nyissák ki a sírt, akkor ezt mondja: Uram, már szaga van, hiszen negyednapos. Ez az ő igazi hitvallása.
- Hogyan?
- Ez a szíve mélyéről jön. A liturgiát el lehet mondani szépen, de az igazi kérdés, hogy hisszük-e azt, hogy van miért kinyitni a sírt. Hogy Jézus jelenlétében tényleg történik majd valami. Tudod, sok temetési liturgiát mondtam már végig, de akkor mit mondok, amikor az én sírjaimra gondolok? Azt hiszem, Mária hallgatása az igazi hitvallás.

Akkor egy ideig csend volt.

■ KOZOR TAMÁS

Kilencvenéves a Theologiai Szemle

► Alapításának kilencvenedik évfordulóját ünnepli a *Theologiai Szemle*. A szaklap ünnepi számának témájával a migrációt választotta a szerkesztőbizottság. A lap története során mindig reagált az aktualitásokra, ezért döntöttek most úgy, hogy a menekültkérdéssel foglalkoznak.

A Szegeden október 14-én bemutatott lapszámról *Bóna Zoltán* főszerkesztő elmondta: nem a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának vagy bármely tagegyházának véleményét közli, hanem „gondolkodó és ismeretekkel rendelkező tudósokét, hiszen a lap nem közlöny, hanem tudományos szaklap”. A témaválasztás kapcsán a főszerkesztő azt is elmondta, hogy a lap mindig is reflektált a világ kihívásaira, ezt a hagyományt követik most is.

A szemlében többek között olyan írások kaptak helyet, mint *Zsengeller Józsefnek*, a Károli Gáspár Református

Egyetem Hittudományi Kara dékánjának értekezése a bibliai migrációról, a kérdés bibliokateológiai alapvetéseiről; *Mészáros Kálmánnak*, a Baptista Teológiai Akadémia docensének tanulmánya a migrációról az egyetemes és a magyar történelemben; és olvashatók a számban *Kanisza-Nagy Dórának*, a Református Menekültmisszió vezetőjének gondolatai is.

A lapbemutató eseményen *Fekete Károly*, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke hirdetett ígét.

A püspök a 139. zsolttár alapján – amelyet a menekülés zsolttárának nevezett – arról beszélt, hogy bár utasok vagyunk a világban, velünk vándorló Istenünk van. Hozzátette azt is, hogy Isten nem regionális, hatalma nem szűnik meg az országhatárokkal, hanem velünk jön, bárhová megyünk is.

A *Theologiai Szemle* széles ökumenikus hátterű szaklap: a protestánsok mellett katolikus, ortodox és zsidó szerzők is kapnak benne publikálási lehetőséget. Az újságot kilencven éve alapították, és néhány év kihagyástól eltekintve folyamatosan megjelent. Jelenleg évente négyszer jelentkezik, a tördelést a Kálvin Kiadó végzi. A szerzők valamennyien önkéntesen végzik munkájukat.

■ HEGEDŰS MÁRK

Forrás: *Reformátusok Lapja*

Isten az, aki megigazít

Néhány nappal ezelőtt megdöbbentő élményben volt részem. Lassan húsz éve élünk egy ma már harminc-egyhány éves fiatalasszony, egy valamikori rosszkedvű kamaszlány szomszédságában. Állandó szürke hangulatán nem csodálkozom, néhai anyja s a még vele egy háztartásban élő, nagyon morcos és nyugós apja a legendásabb fogalmazásban is a „nehéz emberek” közé sorolható.

Ezt a csak a legkritikább esetben visszaköszönő, kemény tekintetű asszonyt körülbelül hat héttel ezelőtt nagy megrázkódtatás érte: egy éjjel szíriánzó mentő vitte el, s hetvenöt dekás, koraszülött kislánynak adott életet. Amikor egy hete az utcán véletlenül összefutottam vele, nem tudtam megállni, hogy rá ne kérdezzek a pici korababa hogylétére. És szavakkal le sem írható változás tanúja lehettem.

A kemény tekintetű szemek megteltek fényvel, melegséggel, sőt rajongással, s mintha a legközelebbi barátok lennénk, olyan ellágyult arccal mondta-mondta az ifjú asszony a pár hetes életke történéseit. A büszkén „kis harcosként” bemutatott, aprócska kislány élni akarását, kitartó küzdelmét az életért s minden korty önállóan vett levegőért s azért, hogy súlya továbbra is olyan szépen gyarapodjék, mint eddig, hiszen – nagy szó! – már elhagyta az egy kiló harminc dekát.

A beszélgetés közepe táján előkerült az anyuka okostelefonja is, a csövek hálójában, de nyugodtan alvó gyermek képével.

Jóval azután, hogy áldáskívánással elbúcsúztam a koraszülöttszályra siető asszonytól, jutott eszembe, mit is láttam, tapasztaltam voltaképpen egy forgalmas belvárosi utca nyüzsgésében. Nem egyebet, mint a Róm 8,33 hétköznapijainkban is benne élő valóságát: „Isten az, aki megigazít.”

Félreértés ne essék: senkinek, senki fiának-lányának nem kívánok én a leírthoz hasonló, komoly megpróbáltatásokat. Az azonban tény és való, hogy életünk nehézségeinek – még a sokkal apróbbaknak is – lehet ilyen megigazító erejük, annak ellenére, hogy mi, emberek rettegünk minden bennünket érő fájdalomtól.

Egy bizonyos: fiatal szomszédasszonyunk, akinek korábban egy kedves szava sem volt senkihez, fájdalmas anyaságában alig három hét alatt gyökerelesen megváltozott: Isten kegyelméből megigazult, s az sem kizárt, hogy lassacskán a hitközeli élet ajándékában is részesül. Szívből várom és kérem Legfőbb Gondviselőnkől azt a szép, lehet, hogy már adventi napot, amikor a hazatérő kislány egészséges sírása felveri hallgatag utcánk csendjét!

■ PETRŐCZI ÉVA

SEMPER REFORMANDA

„Az a legjobb készenlét az ítéletnapra, ha valaki bűn nélküli életre vágyik. Ha erre vágyol, akkor nincs okod a félelemre. Hiszen ezzel ugyanazt akarod, amit az a nap. Hiszen az ítéletnap azért jön, hogy megváltson a bűntől mindenkit, aki erre vágyik. S lám, te egy akaratlan

vagy vele. Adj érte halál Istennek, s maradj meg továbbra is e szándékodban. Krisztus azt mondja, hogy az ő eljövetele megváltás.

Vigyázz azonban, s meg ne csald magadat, mondván: én bűn nélkül szeretnék lenni, hogy ne kelljen félnem az ítéletnapról. Lehet, hogy hamis a szíved, s azért félsz tőle. Nem mintha bűn nélkül szeretnél lenni, hanem mert nem vétekezetsz nyugodtan és büntetlenül. Vigyázz, hogy a benne levő »világosság« sötétség ne legyen. Mert amely szív valóban örömet elhagyná bűneit, az bizonyonnyal örül az ítéletnap-

nak. Hiszen leghőbb vágya telik be vele. Aki pedig nem tud örülni annak a napnak, abban nem alapos a büntől való szabadulás vágya.

Mindennél fontosabb hát, hogy e jövőendő irtózó félelmét kivessük magunkból. Ehelyett teljes komolysággal igyekezzünk olyan lélekre, amely örömet elhagyná bűneit. Ha ezt megtettük, akkor nemcsak nyugodtan várhatjuk az ítéletnapot, hanem boldog vágyakozással kérni is tudjuk azt.”

► Luther Márton:

Jer, örvendjünk, keresztyének! (Szabó József fordítása)

HETI ÚTRAVALÓ

„Mindnyájunknak leplezetlenül kell odaállnunk Krisztus ítélőszéke elé.” (2Kor 5,10)

Szentháromság ünnepe után az utolsó előtti héten az *Útmutató* reggeli s heteti igéi üzenik, hogy célegyenest igyekezzünk elhivatásunk jutalmára, és ezekben az utolsó időkben reménységgel várjuk az Úr visszajövetelét, aki királyok Királyaként fog megjelenni Isten dicsőségében. S ti is „tökéletesen reménykedjétek abban a kegyelemben, amelyet Jézus Krisztus megjelenésekor kaptok” (1Pt 1,13; LK). „Oly jó nékem Isten közelsége! Reménységemet az Úrba vetem! / Ha elenyészik is a testem és a szívem, szívemnek kősziklájára és örökségem te maradsz, Istenem.” (GyLK 723,11.10) Pál szerint az Isten gyermekeinek reménysége, „hogy a jelen szenvedései nem hasonlíthatók ahhoz a dicsőséghez, amely láthatóvá lesz rajtunk. (...) Mert üdvösségünk reménységre szól. (...) Ha pedig azt reméljük, amit nem látunk, akkor állhatatossággal várjuk.” (Róm 8,18.24–25) „Amikor pedig az Emberfia eljön az ő dicsőségében... Összegyűjtenek elé minden népet, ő pedig elválasztja őket egymástól... Akkor így szól a király a jobb keze felől állókhöz: Jöjjetek, Atyám áldottai, örököljétek az országot, amely...” (Mt 25,31–34) – így tanít Jézus az utolsó ítéletről. Luther szerint: „A keresztyéneknek már itt vigasztalás az ítélet eljövendő napja, mikor Krisztus elválasztja a kecskéket a juhoktól; s mindegyik nyilvánosan meglátják, kik voltak az ő kegyes, igaz keresztyénei, s kik voltak istentelen képmutatók, hamis keresztyének.” Jézus kijelentette, csak az megy be a mennyek országába, „aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát”. És az „hasonló a bölcs emberhez, aki kősziklára építette a házát”. (Mt 7,21.24) Isten Mózes által elmondta választott népének (lásd 5Móz 32,35.36): „Enyém a bosszúállás, én megfizetek. (...) »Az Úr megítéli az ő népét.«” (Zsid 10,30.31) A bűnbánati és imánapon, mely jellegében hasonló a hamvazószerdához, Urunk a természetlen fügefá sorsával ébresztget: „Vágd ki, miért foglalja a földet hiába?” „Sőt azt mondom nektek, ha meg nem tértek, mindnyájan ugyanúgy elvesztek”, mint akikre rádőlt a torony. (Lk 13,7.5.4) Pál szól az Úr eljövételéről: „Isten igazságosan fog ítélni, amikor titeket méltónak nyilvánít az ő országára... amikor Jézus megjelenik..., bosszút áll azokon, akik nem ismerik Istent, és nem engedelmeskednek... Krisztus evangéliumának... amikor eljön, csodálják mindazok, akik benne hittek...” (2Thesz 1,5.7–8.10) A nagytanács előtt Jézus így felelt a főpap e kérdésére: „...vajon te vagy-e a Krisztus, az Isten Fia?” – „Te mondatad. Sőt... meglátjátok az Emberfiát, amint a Hatalmas jobbán ül, és eljön az ég felhőin.” Istenkáromlás volt ez, ezért: „Méltó a halálra!” (Mt 26,63–66) János apostol látott „egy nagy fehér trónt és a rajta ülőt... a halottak... a trón előtt állnak... és megítéltetett mindenki a maga cselekedetei szerint. (...) Ez a második halál, a tűz tava. Ha valaki nem volt beírva az élet könyvébe, az a tűz tavába vettetett.” (Jel 20,11–15) Ám aki kétszer született – testtől és Lélektől –, az csak egyszer hal meg. Kérd Urad: „Írd az élet könyvébe / Megváltottad nevét...” (EÉ 505,4)

■ GARAI ANDRÁS

HIRDETÉSEK

Kövessen bennünket az interneten is: evangelikus.hu

Naponta aktuális tartalommal, lelki táplálékkal, friss hírekkel, érdekes interjúkkal, véleményekkel, videókkal és képekkel várja Önt a Magyarországi Evangélikus Egyház hivatalos honlapja.

Egy kattintásra vagyunk Öntől!

Meghívó az EKME missziói estjére

Az Evangélikus Külmisziói Egyesület (EKME) missziói estjén *Trifán Krisztina* interaktív beszélgetés keretében bemutatja *Az EKME fejlesztési terve* címmel készülő szakdolgozatát.

Időpont: november 16., hétfő, 18 óra. Helyszín: 1091 Budapest, Üllői út 25. 1. emelet 16. (tanácsterem).

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Dolmányos varjú

A télen mindenfelé látható, koromfekete vetési varjak fajtársa. Vaskos fekete csőre, szürke és fekete színei jellemzik.

Országsszerte elterjedt, a zárt erdők kivételével mindenütt fészkel. Bizonyára valamennyien ismeritek, láttátok már, és persze hallottátok károgó hangját is. Találkoznak vele a városi gyerekek is, mert beköltözött a településekre, Budapesten is sokfelé fészkel. Gyakran látom a fővárosban, amint az utcán sétálva eleséget keres.

Nem védett madár. Kint a mezőkön már messziről menekül, de a városban teljesen megváltozott a visel-

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

kedése. A varjufélék intelligens madarak, a dolmányos varjú is tudja, hogy a házak között nem lőnek rá, ezért egészen bizalmasá vált.

Ha a Duna-parton megyek a Nemzeti Színház felé, gyakran látok a korláton ülni egy-egy példányt. Ha néhány lépésnyire tőle megállás nélkül továbbmegyek, nem mozdul. Ha viszont megállok és ránézek, magában talán kicsit méltatlankodva, de odébb repül.

Élelmes madár. A szeméttartókból kiszedi az ehető hulladékot, leszáll a galambok közé, ha valaki eteti őket, de sajnos nagy fészkekrabló is. A fiókákat féltő fekete rigók már a megjelenésekor hangosan riasztanak.

Nem vonul. Egész évben nálunk van, és megszokott környezetéhez is ragaszkodik. Kedveli a mezőgazdasági földeket, a legelőket, az ott talált fásorokat, facsoportokat, a folyókat kísérő ligeterdőket.

A vetési varjújával ellentétben nem telepes, a párok egyenként költenek. A tél vége felé már a fészkeket igazgatják, vagy újat építenek. A viszonylag nagy fészkek rendszerint magasan épül, de út menti ezüsthákon gyakran találtam csupán négy-

öt méter magasságban is. A dolmányos varjú fészke gallyakból áll. A párok a csészét földdel vékonyan kitapasztják, majd növényi szájakat hordanak bele bélésként.

Fészkaljuk március–április fordulóján táján teljes. A tojó kotlik, a fiókák 18–20 nap alatt kelnek ki, és egy hónapig maradnak a fészkekben.

A dolmányos varjú főleg állati eredetű táplálékkal él: gilisztákat, csigákat, sáskákat, bogarakat eszik, de megfogja a gyíkot, a békát, kiissza a földön fészkelő madarak tojásait, és megöli a néhány napos nyúlfiókát is. A falvakban néha csibéket rabol. Sok van a rovásán, ezért nem kapott védelmet.

■ SCHMIDT EGON

Kérdések

1. Hány tojás van a dolmányos varjú fészkeiben?
2. Évente hányszor költenek a párok?
3. Milyen népies nevei vannak a dolmányos varjúnak?

3. Kálomista varjú, szürke kánya.
2. Csak egyszer.
1. Négy-hat.
Valások

Családi album

▶ Az angyalok egy különleges albumot nézegetnek: bibliai személyek gyermekkorában és felnőttkorában készült képek vannak benne. Csakhogy ezek a képek összekeveredtek. Segíts nekik az összepárosításban! Kösd össze őket, és írd a megfelelő nevet a megfelelő kép alá!

RAJZ: JENES KATALIN

KÖNYVAJÁNLÓ

Nyomkereső és templom

Jézus életével és tanításának helyszíneivel ismerkedhet meg az, aki kezébe veszi *Peter Martin Evangéliumi nyomkereső* című kiadványát. A Kálvin Kiadó gondozásában megjelent könyv nemcsak történeteket mond el, hanem többek között olyan kérdésekre is képes választ kaphatunk, hogy

milyen szerszámokkal dolgozott József, az ács, kik tartották karban az utakat Jézus korában, vagy hogyan nézett ki egy római hivatalnok gyaloghintója. Mindezt – a tavaly megjelent *Bibliai nyomkereső* című könyvhöz hasonlóan – minden oldalon „nyomozós” feladatok is kiegészítik, vagyis személyeket, tárgyakat kell felfedezni *Peter Kent* aprólékos gonddal megrajzolt képein.

Úgyhogy szemfülesek és nyomkeresők, munkára fel!

(*Peter Martin: Evangéliumi nyomkereső. Kálvin Kiadó, Budapest, 2015. Ára: 2500 forint.*)

Különleges alakú lapozgatókönyvet jelentetett meg kicsinyek számára a Kálvin Kiadó. A *Gyere velem templomba* című kiadvány egy református gyermek-istentiszteletre kalauzol, ahova a templom harangjai hívogat-

nak. Az alkalmon az éneklés, imádkozás, bibliai történetek és kézműves-foglalkozás mellett még keresztelőt is tartanak. Ez jó apropó arra, hogy a család, miközben együtt lapozgatja a könyvet, a keresztségről is beszéljessen.

A kiadványt evangélikus családoknak is ajánljuk.

(*Gyere velem templomba. Kálvin Kiadó, Budapest, 2015. Ára: 2200 forint.*)

– Ejnye, Pistike, ilyen gyenge dolgozatot én nem adtam volna ki a kezemből.
– Én sem akartam, de beszédtek.

Az apa mérgesen rászól a fiára:
– Ebben a dobozban reggel még két tábla csokoládé volt, most pedig csak egy van! Meg tudod ezt magyarul?
– Igen, apa! Reggel még nagyon sötét volt, ezért nem vettem észre a másikat.

– Na, hogy megy a lányodnak az autót vezetés?
– Mint a villám!
– Olyan gyors?
– Á! Hol egy fába, hol egy oszlopba csapódik.

– Milyen vektorokat ismertek?
– Helyvektor – kiáltja Peti.
– Tomi, te is mondj egyet!
– Konvektor.

HUMORZSÁK

Egy rab dúdolgat a cellájában. Rászól a börtönőr:

– Mit képzél maga, a börtönben énekel?!
– Dobjon ki, ha nem tetszik.

Eredményes misszió vagy lassú agónia

Felügyelői vita az áhított rendről

► Folytatás az 1. oldalról

Felbukkantak a migrációval kapcsolatos, államilag is táplált félelemre épülő, a keresztény Európa egészének fennmaradásáért aggódog megoldási javaslatokat megfogalmazó hozzászólások. De hasonló arányban szólaltak meg olyanok is, akik a kérdés keresztényi megközelítésére helyezték a hangsúlyt, s azzal érveltek, hogy bár nem a keresztény közösségek faladása a kialakult probléma megoldása, az evangélium alapvető üzenetéből fakadó feladatunk az, hogy erőnkhez mérten segítséget nyújtsunk a nélkülözött, üldözött embereknek. A konferencia résztvevői megállapították, hogy egyházunk ezen a téren – a többi keresztény felekezethez hasonlóan – az elmúlt hónapokban nem vallott szégyent.

A migrációs vitát követően a felügyelők meghallgatták az Evangélikus Információs Szolgálat elmúlt két hónapos munkájáról szóló beszámolót, amelyben tájékoztatást kaptak az *Evangélikus Élet* átalakítási folyamatáról, valamint a *Kötőszó* evangélikus közéleti blog elindításáról.

Mellőzött tanulmány bajainkról

A szombat délelőtti, a gyülekezeti konfliktuskezelésről szóló programot dr. Cserháti Szabó Izabella áhította vezette be. A damaszki útra utalva az Északi Egyházkerület püspök-helyettese azt mondta, hogy az mindig befelé, az emberi lélek legmélyebb régiói felé vezet, és a lélek sűrűjébe érve elkerülhetetlenek a konfliktusok. Prédikációjában felhívta a figyelmet arra, hogy a konfliktusok, viták megoldásának legjobb módja az elérő vélemények ütköztetése, de mindig figyelemmel kell lennünk arra, hogy Jézus tanítása szerint az ellenfél, az ellenség is a testvérünk. Tiszta keresztényi szeretettel igyekezzünk megelőzni a konfliktusok kialakulását, de ha ez nem megy, akkor a problémák elfedése helyett beszéljünk egymással, így keressünk közösen olyan megoldást, amely egyik felet sem kényszeríti önmaga feladására, hanem valódi konszenzusra épül.

A professzionális konfliktuskezelés alapfogalmait és módszereit *Ugrin Erzsébet* mediátor foglalta össze, az előadását követő vita pedig lényegében hivatkozott képezt és átvezetett a délutáni témáikhoz, amelyeket körüljárva a résztvevők az egyházunk egészét érintő legfontosabb problémákat és az azokból fakadó konfliktusokat igyekeztek leltározni és elemezni.

A szakember előadását követően – *Fábr Györgynek*, az Északi Egyházkerület felügyelőjének aktív moderálása mellett – *Mészáros Tamás* nyugati, majd *Lengyel Anna* déli kerületi felügyelő beszélt a működési területén tapasztalt konfliktusforrásokról.

Mészáros Tamás arról szólt, hogy a lelkészek körében tapasztalt, mind gyakoribb magánéleti konfliktusok közvetlenül és rombolóan hatnak gyülekezeteik életére is. Idén a nyugati kerületben már fél tucat fegyelmi eljárást voltak kénytelenek lefolytatni, s köztük akadnak olyanok is, melyek nem csupán a keresztény etikai normákra épülő egyházon belül keltettek komoly felháborodást, de világi körökben is megrökönyödésre adhattak okot.

A nyugati kerületi felügyelő elmondta: a túlterhelt, sok esetben feladataik végzésében és magánéleti konfliktusaikban kizárólag magukra utalt, az országos egyház által magukra hagyott lelkészek problémáinak lehetséges kezeléséről már évekként elzárult elkészült egy alapos, a lehetséges megoldási javaslatokat is tartalmazó tanulmány. Ez a munka elemzi, ismerteti a pályakezdő, fi-

megállapítások megvitatására sem került sor, vagyis az egyház ezúttal is a problémák szőnyeg alá söprésének módszerét választotta.

Segítség kell a segítőknek

Lengyel Anna előadásában utalt rá, hogy bár vannak konfliktusok az egyházban, szerinte nem ez a jellemző, majd hozzátette: a konfliktusokat helyben kell megoldani. A Déli Egyházkerület felügyelője felhívta felügyelőtársainak figyelmét arra, hogy lehetőségeik szerint támogassák a helyi egyházi médiumok – lapok, weboldalak – működését, melyek fontos szerepet játszhatnak a belső egyházi nyilvánosság megteremtésében, így teret adhatnak a konfliktusok kibeszélésének, a megoldások megkeresésének is. Jó példaként említette Lengyel Anna a Szombathelyen működő *Credo Rádiót*, amely a városban és környékén élő

tő, ha a gyülekezet, a presbitérium rendszeres visszajelzést ad a lelkészeknek, közösen értékelik az elvégzett munkát. A gyülekezet felelős a saját lelkészéért, de meg kellene teremteni annak a feltételeit is, hogy a kinevezett lelkészeket is számon lehessen kérni.

Ehhez kapcsolódva felvetődött a vitában, hogy sűrűn tisztázni kellene egyházunkban a vezetői kompetenciákat. *Próhla Gergely* országos felügyelő arról beszélt, hogy a rendszerváltás előtt a politikai hatalom az egyházi vezetőkön keresztül hatolt, avatkozott be a felekezetek életébe, ami érthető módon rendkívül irritálta a hívő közösségeket. A rendszerváltás után, az új egyházi törvények megalakítása során ezzel szemben olyan struktúrát hoztunk létre, amely szinte lehetetlenné tesz bármiféle egyházvezetői irányítást, de a szakmai-lelki pártfogolást is.

lelkési elnök is. Ők is, és a konferencián részt vevő felügyelők is kritikával illették az egyház missziói tevékenységéért felelős szervezeti egységek munkáját.

A zsinat elnökei keményen bírálták a missziói bizottság tevékenységét, megjegyezve, hogy egyoldalúan értelmezi a feladatát, nem használja a kor követelményeinek megfelelő eszközöket, alkalmazott módszerei pedig eredménytelenek. A két elnök – a konferencia résztvevőivel egyetértésben – úgy vélte, hogy országos akciók, kétes hatásfokú nagyrendezvények szervezése helyett az országos egyháznak sokkal inkább a gyülekezetekben végzett missziós munkát kellene segítenie és minden eszközzel támogatnia.

Próhla Gergely országos felügyelő javaslatára a konferencia résztvevői közül megosztották tapasztalataikat társaikkal azok a felügyelők, akiknek gyülekezete az elmúlt években az aktív hívek számát tekintve gyarapodott. Itt most csupán egyetlen példát kiemelve esszen szó az Újpesti Evangélikus Egyházközség Káposztásmegyeren végzett példás missziói tevékenységéről. *Haba Gábor* felügyelő elmondta, hogy címlistákat összegyűjtve és elemezve, egymás között a munkát megosztva, tudatosan megtervezett stratégia alapján keresték fel újra és újra a területükön élő „rejtőzködő” evangélikusokat, és mára ott tartanak, hogy folyamatosan gyarapszik, fejlődik gyülekezetük.

Hafenschner Károly arról beszélt, hogy egyházunkban létezik egy olyan irányzat, amely a missziói munkát teljes egészében azonosítja az evangélizációval, holott az csupán a szükséges tevékenység egy része. A zsinat lelkési elnöke is úgy érvelt, hogy országos akciók szervezése helyett a gyülekezetekben folyó missziói munkát kellene erősíteni, Próhla Gergely pedig ezt azzal egészítette ki, hogy az evangélikus egyház által működtetett iskolákat érdemes lenne a missziói munka elsődleges terepének tekintnünk, s el kell érni, hogy az iskolalelkész legyen az egyik legkeresettebb és – ami nagyon fontos – legmegbecsültebb szolgálati hely az egyházban.

A misszióról folytatott vitában a felügyelők többsége egyetértett abban, hogy fogyatkozó egyházunk fennmaradásának és remélt erősödésének legfontosabb munkái az alulfizetett, túlterhelt lelkészek, ezért őket kell minden erőnkkel támogatni, helyzetbe hozni. Ugyanakkor az is egyértelműen megfogalmazódott a konferencián, hogy a támogatás mellé pontosan leírt, egyértelmű követelményrendszert is támasztani kell, s aki nem felel meg a követelményeknek, az nezz szembe a következményekkel is.

■ ILLISZ L. LÁSZLÓ,
az Evangélikus Információs
Szolgálat igazgatója

FOTÓ: ZÁSKALICZKY ZSUSZANNA

atal lelkészek gondjait, azokat a problémákat, melyek a többségükben idős emberekből álló presbitériumokkal való együttműködésből fakadnak. A tanulmány felhívja a figyelmet arra, hogy a munkájukban túlterhelt, esetleg nem lelkész hivatású házastárssal élő lelkészek gyakran olyan magánéleti konfliktusokkal kerülnek szembe, melyeket – tudatos, szervezeti házasággondozás hiányában – képtelenek maguk megoldani.

Sok más mellett a szövegben szó esik továbbá arról is, mennyire fontos volna egy, az előmenetelt, a lelkészekkel szemben az egyház és a gyülekezetek által megfogalmazott elvárásokat és a folyamatosan magas színvonalú lelkési munka biztosításának feltétel- és követelményrendszerét rögzítő lelkési életpályamodell kidolgozása.

Mészáros Tamás a tanulmány főbb megállapításainak ismertetését követően kijelentette: a javaslatokat évekként elzárult letették a zsinat asztalára, de nem történt semmi, visszajelzést nem kaptak, még a

kétszáz ezer embert éri el evangéliumi tartalommal.

Ezt követően az északi kerület felügyelője beszélt arról, hogy lelkészeink jelentős része a személye ellen irányuló támadásként éli meg a munkáját érő kritikát, holott a hívek többsége sokkal inkább értük, nem pedig ellenük fogalmazza meg észrevételeit. *Fábr György* arra intette felügyelőtársait, hogy gyülekezeteikkel együtt segítsék, támogassák lelkészeiket, akik – amint Mészáros Tamás előadásából is kiviláglott – sok esetben maguk is ugyancsak rá vannak szorulva arra az emberi, lelki segítségre, amelyet a hívek éppen tőlük várnak.

Tiszta irányítást és felelősséget!

A vitának ezen a pontján *Gáncs Péter* megjegyezte, hogy százhusz olyan lelkészünk szolgál, aki az elmúlt öt évben nem vett részt semmiféle képzésen. Erre *Fábr György* úgy reagált, hogy a civil életben nincs egyetlen olyan, emberekkel foglalkozó szakma sem, ahol ezt bárki megengedhetné magának. A beszélgetés közben került, hogy számtalan konfliktus megelőzhe-

Próhla Gergely szerint a struktúra oktanul korlátozza a jelenlegi vezetők cselekvőképességét, ugyanakkor olyan feladatokat ró a püspökökre, amelyeket nem nekik kellene ellátniuk. Tiszta irányítási és döntési, felelősségi rendszert kell kialakítani, elsősorban az egyházmegyéik számának és szerepének átgondolásával, amely a hatékonyabb működés alapja lehetne.

A vitában a felügyelők felhívták a figyelmet arra is, hogy az egyházon belül mindinkább meghatározóvá váló intézményi hálózatban (iskolák, diakóniai intézmények stb.) szigorú felelősségi és számonkérési rendszer működik, ugyanakkor a lelkési kar tagjainak megmérése, esetleges számonkérésére lényegében nincs lehetőség. Ez azért is furcsa – jegyezték meg többen –, mert ma már lényegében nem az egyre fogyatkozó egyház tartja el az intézményrendszerét, hanem fordítva.

Missziói kudarc

Ez utóbbi témához kapcsolódott előadásában a zsinat lelkési elnöke, *Hafenschner Károly* és *Abaffy Zoltán* nem

A híres-neves selmebányai (ma Banská Štiavnica, Szlovákia) bányászati akadémia a magyarországi földtani oktatás centruma volt. A történelem viharát elkerülni ugyan nem tudta, de működik jogutódja, a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kara.

A festői szépségű felvidéki városka utcaköveit számtalan kiváló bányamérnök és geológus koptatta. Közülük *Winkler Benő* több mint negyedszázadon át állt katedráján. Írásunkban halálának századik évfordulója alkalmából emlékezünk rá.

1835. október 25-én született népes, tizenöt gyermekes evangélikus családban a Felvidéken. A Szepes és Sáros vármegyében kiterjedt földbirtokokkal rendelkező familia ősapja *Winkler Mátyas*, aki a 17. század elején II. Mátyástól nyerte nemesi címét. A vezetéknev eredeti

Winkler Benő geológus emlékezete

formája *Winckler*, a nemesi előnév a *Winckelsteini*. Winkler Benő (Benjámín) édesapja, *Winkler (IV.) András* (1779–1848) köztisztviselő állású személyiség volt, szülőfaluja, Magyarorszlavica (ma Uhorské Raslavice, Szlovákia) tágabb közigazgatási egységének, Sáros vármegyének a főügyészi tisztét töltötte be. Édesanyja, *Dessewffy Zsuzsanna Dessewffy Imre* Sáros vármegyei alispán lánya volt.

A tehetséges diák középiskoláit Bártfán, Kiszébenben, Eperjesen és Kassán végezte. Ezt követően lett a selmebányai bányászati akadémia növendéke, ahol 1854 és 1857 között bányászati és kohászati ismereteket szerzett. Utóbb, 1871-ben Berlinben képezte tovább magát.

Gyakornoki éveit után, 1863-ban a bécsi Császári és Királyi Földtani Intézetben kapott állást. A Felvidéken és Erdélyben végzett geológiai térképezési munkálatokat. 1869-től a Magyar Királyi Földtani Intézet segédgeológusa. Rendszeresen publikált, első titkára volt a Magyarhoni Földtani Társulatnak, szerkesztője a *Földtani Közlöny* című szaklapnak, előadója a Magyar Királyi Természettudományi Társulatnak. Tanárként a selmebányai bányászati akadémia 1871-től 1898-ig vezette az ásványtani-földtani-öslénytani tantervet.

1915. november 10-én Selmebányán köztisztviselőként és oktatóként hunyt el,

A bányászati akadémia tanárai a város történeti domborművön

szép kort, nyolcvan évet megélve. Az evangélikus egyház szertartásrendje szerint helyezték örök nyugalomra. Emlékét megőrizzük.

■ REZSABEK NÁNDOR

Évfordulókat idéző számok

► A magyar drámairodalom kiemelkedő alakjának, *Katona Józsefnek* ket-tős évfordulója van az idén: száznyolcvanöt esztendeje hunyt el, s kétszáz éve vetette papírra nagy nemzeti drámánk, a *Bánk bán* első változatát.

1791. november 11-én Kecskeméten látta meg a napvilágot a jeles író. Iskolába előbb szülőhelyén, majd Pesten és Szegeden járt. Pesten jogot és filozófiát tanult, sokat foglalkozott a magyar történelemmel, valamint gyakran látogatta a magyar színtársulat előadásait. Mint műkedvelő színész gyakorta fel is lépett, s a színtársulat számára drámákat fordított és írt is.

Alig huszonnégy esztendősen már öt nyelven beszélt, ügyvédi teendői mellett pedig aktívan tanulmányozta az irodalmat, illetve az esztétikát. 1811 és 1815 között huszonkét drámát írt, köztük *A Luca széke* című karácsonyijátékát.

Történelmi tárgyú darabja, a *Jeruzsálem pusztulása* után a drámaírásnak már-már hátat fordító *Katona Józsefnek* kezébe került az *Erdélyi Múzeum* című folyóirat pályázata, melyet a Kolozsvári Nemzeti Színház megnyitására előadandó történelmi dráma megalkotására írtak ki. Elhatározta, hogy indul, s ötfelvonásos tragédiát készített *II. Endre* históriájából, melynek konfliktusaiba beleszóvi a legidősebb nemzeti kérdéseket, a nép, az egyszerű jobbágy elnyomását, szenvedését, a zsarnokgyűlöletet, a legfelelősebb mondanivalókat.

A bírálóbizottság azonban meg sem említette Katona művét, félretették. 1815 után még öt évnek kellett eltelnie ahhoz, hogy – hathatós átdolgozás után – megjelenjen könyv alakban, s igazán csak az író halála után ismerték fel szélesebb körben a mű jelentőségét.

Szegény Katonának az írói sikertelenség, az el nem ismertség igencsak elvette a kedvét a további aktív irodalmi munkálkodástól; elfogadta szülő-

városa ügyézi állását, s a magyar drámaírás akadályait foglalkozó értekezésén kívül ezután már csak kisebb történelmi dolgozatai születtek. Ifjúkori lírai költeményeiből életében csak egy jelent meg nyomtatásban.

De két évszázad múltán nyugodt szívvel kijelenthető, hogy a *Bánk bán* minden kétséget kizáróan a magyar dráma- és operairodalom legfontosabb alkotása *Erkel Ferenc* „szívig, csontig hatoló zenéjével”. Ösbemutatója 1833-ban volt Kassán, 1848. március 15-én, forradalmunk estéjén pedig már nem véletlenül a győzelem szimbóluma a *Bánk bán!*

„Katona a legnagyobb magyar drámaíró, és Bánk bánja a legkiválóbb magyar tragédia. (...) Menetének ritmusa, lélekrajzának pontossága és mélysége, drámai erővel telített nyelve a világirodalom legjobb drámái közé emeli” – írta *Kerecsényi Dezső* irodalomtörténész.

A *Bánk bán* idej kerek évfordulója egybeesik II. Endre király – vagy közismertebb nevén *II. (Jeruzsálemi) András* – elhunytának hétszáznyolcvanadik évfordulójával.

II. Endre uralkodása (1205–1235) a magyar történelem zürzavaros időszak volt. Magyarország kritikus viszonyainak orvoslására szinte az utolsó pillanatban hívta össze a király az országgyűlést 1222-ben. Ennek eredménye lett az úgynevezett *Aranybulla* kiadása.

A drámaíró rövid életű volt, 1830. április 16-án halt meg szülővárosában.

A *Bánk bán* ma is aktuális: a hazaszeretet, a hazaféltés, az önkény elleni küzdelem, a szabadságszeretet kiolthatatlan üzenetét közvetíti napjaink magyarjainak is. ■ – KZ –

Istentiszteleti rend • 2015. november 15.

Szentháromság ünnepe után utolsó előtti (reménység-) vasárnap.

Liturgikus szín: zöldség. Lekció: 2Thess 1,3–10; Jer 8,4–7.

Textus: Mt 25,31–46. Énekek: 502., 526.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; du. 6. Bence Imre; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. fél 10. (úrv.) Sztójanovics András; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. (úrv.) Sztójanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv., szuplikáció) Mrkva Edina; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv., összegyűlekezés napja) Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Jakab Béla; **Újpest, IV., Lebstick M. u. 36–38.** de. 10. dr. Solymár Mónika; **Káposztásmegyer, IV., Megyeri Klub, Megyeri út 207.** de. 9. dr. Solymár Mónika; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv., kantátazenés istentisztelet) Smidélus Gábor; du. 6. (orgonazenés istentisztelet) Geröfiné dr. Brebovszky Éva; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Pelikán András; **Józsefváros, VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 10. Románé Bolba Márta; **VIII., Rákóczi út 57/A** de. 10. (szlovák, úrv.) Gulácsiné Fabulya Hilda; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkőczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. fél 11. (úrv., zenés) dr. Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) Balicza Iván; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Gáncs Tamás; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; de. negyed 12. Keczkó Pál; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zuglói, XIV., Lócsei út 32.** de. fél 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. 9. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 9. (családi) dr. Szabó B. András; de. 10. (úrv.) dr. Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Ponicán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Fekete Gy. Viktor; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. Szöllősi István Sándor hatodéves teológus; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Szöllősi István Sándor hatodéves teológus; **Árpádföld, XVI., Menyhért u. 42. (református templom)** du. 3. Szöllősi István Sándor hatodéves teológus; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Nagyné Szeker Éva; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Darvas Anikó; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Darvas Anikó; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (szuplikáció) Bonnyai Anna ötödéves teológus; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (szuplikáció) Bonnyai Anna ötödéves teológus; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Deák László; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Deák László; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Soroksár, XXIII., Otthon Közösségi Ház, Szitás u. 112.** du. 4. Győri János Sámuelné; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (úrv.) dr. Lacknerné Puskás Sára; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza.

Összeállította: Balla Mária

ISTENTISZTELET-KÖZVETÍTÉS A MAGYAR RÁDIÓBAN

Bemutatkozik a Békéscsabai Evangélikus Egyházközség

A középkori Békéscsaba a törökidőszak idején teljesen elpusztult. A törökök kiűzése után, 1718-ban a Felvidékről szlovák nyelvű evangélikusok érkeztek erre a vidékre a vallásszabadság és a jobb megélhetés reményében.

A szabad ég alatt tartották meg első istentiszteletüket, elénekelve a magukkal hozott Transcius-ének-könyvből az „Isten nékem erőm, bizodalom” kezdetű éneket, melyet azóta is a csabai „erős várunkként” tartunk számon.

Előbb rőzséből font, sárral tapasztott, paticsfalú templomot építettek, majd 1745-ben – *id. Tessedik Sámuel* lelkész buzgó fáradozása nyomán – fél év alatt épült fel a Tiszántúl törökidő-lás utáni első evangélikus kötemploma, a mai Kistemplom őse. Ezt 1773-ban oldalhajókkal, 1783-ban toronnyal bővítették, így nyerte el mai formáját.

A bőséges gyermekáldás és az újabb betelepülések következtében a gyülekezet lélekszáma a 18–19. század fordulójára meghaladta a tízezer főt. A hatszázhusz férőhelyes Kistemplom kicsinek bizonyult. Ekkor a gyülekezet merész, nagyszabású

terv megvalósításába kezdett: 1807–1824 között, tizenhét esztendő alatt – *Milecz Mihály* és *Ulrich András* lelkészek vezetésével – felépítették a Nagytemplomot. Ez a templom 76 méteres tornyával, 52 méteres hosszúságával, 3500 ülőhelyével a történelmi és a mai Magyarország, sőt egész Közép- és Kelet-Európa legnagyobb evangélikus temploma.

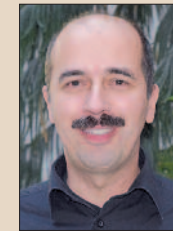
A gyülekezet lélekszámának növekedésével a csabai „szőlőkben”, melyet

a köznyelv *Jamina* néven emleget, 1875-ben épült fel a harmadik, úgynevezett erzsébethelyi templom Békéscsabán.

Nemcsak a Nagytemplom, hanem az itt szolgáló lelkészek és a gyülekezetünkől származó evangélikusok is öregbítették a békéscsabai gyülekezet hírnevét. Csak néhány név közülük: *dr. Szeberényi Gusztáv Adolf* (1816–1890), a bányai egyházkerület püspöke; *dr. Szeberényi Lajos Zsigmond* (1859–1942) esperes; *Koren Pál* (1845–1921) esperes; *Haan Lajos* (1818–1891) és *Dedinszky Gyula* (1905–1994), a város és a gyülekezet krónikáiról lelkészei.

A világiak közül pedig *Gyóni Géza*, *Bajcsy-Zsilinszky Endre* és *Áchim L. András* nevét említhetjük meg, akik az evangélikus gimnázium tanulói voltak.

A békéscsabai evangélikusság nagy múltú intézményei, a Szeberényi Gusztáv Adolf Evangélikus Gimnázium, Művészeti Szakközépiskola, Általános Iskola, Óvoda, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium, valamint a Békéscsabai Evangélikus Szeretetszolgálat ma is az egyházközség büszkeségei.

Evangélikus istentisztelet a Magyar Rádióban

November 22-én, Szentháromság ünnepe után utolsó (örökélet-) vasárnapon 10.04-től istentiszteletet közvetít a Kossuth rádió a békéscsabai evangélikus templomból. Igét hirdeti *Kondor Péter* esperes.

HÍRDETÉSEK

Csendes imnap a cigányokért, egyházunk cigánymissziójáért

Szeretettel hívjuk november 21-i imnapunkra egyházunk népét, mindazokat, akik felelősséget éreznek a társadalmunkat feszítő helyzet enyhítéséért, akik az evangélium erejében és a feltámadt Jézusban bízva szeretnének imádságban eltölteni egy napot cigányként és magyarként az Isten előtt megvalósult szeretközösségben. Helyszín: Evangélikus Középkolai Kollégium, Budapest, Rózsák tere 1.

Program

10.30: Nyitóáhitat: ének, igehirdetés (*Domokos Tibor*), ima – igékkel, megírt imádságokkal, énekekkel, képekkel vezetett (*Karl Jánosné Csepregi Erzsébet*)
11.30: A Magyarországi Evangélikus Egyház cigánymissziójának bemutatása (*Bakay Péter*), helyi missziók bemutatása egy-egy biztonyságtellel

12.30: Ebéd

13.30: Biztonyságtételek: Utam a cigányokhoz • Utam a magyarokhoz • Utam a cigány identitáshoz – cigányként (*Káli-Horváth Kálmán*)

14.30: Cigány képzőművészeti album („Free-presszionisták”) vetítéssel egybekötött bemutatása (*Balogh Tibor*)

14.45: Hozzászólások a cigánymisszió kérdéséhez

15.00: Záróáhitat: ének, igehirdetés (*Bakay Péter*), ima – igékkel, megírt imádságokkal, énekekkel, képekkel vezetett + szabad formában (*Laczi János*)

16.00: Áldás

Jelentkezni november 17-ig lehet a pbakay@gmail.com címen.

Olvassa az Evangelikus Élet digitális változatát!

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhol vagyok, velem vannak a lapjaim.

WWW.DIGITALSTAND.HU

Egy kis pszichológia

A pszichológia szó elhangzásakor sokaknak görcsbe rándul a gyomra, mintha ez a tudományág nem is foglalkozna mással, kizárólag lelki sérülések gyógyításával vagy mentális zavarokkal, és valljuk be, ezek egyike sem kellemes. Éppen ezért örvendetes, hogy egyre inkább előtérbe helyeződik az emberi tudattal való foglalkozás pozitív iránya, vagyis annak kutatása, hogy miképpen lehetünk egyre boldogabbak – e tárgykörben érdemes Csikszentmihályi Mihály könyveit keresni –, illetve milyen praktikus trükkök léteznek, amelyek jelentős hatást gyakorolhatnak az emberekre.

Susan M. Weinschenk pszichológusnak a *100 dolog, amit minden tervezőnek tudnia kell az emberekről* című kötete éppen ilyen jellegű könyv, mégpedig erős fókusszal: hogyan tervezünk meg egy terméket, például egy weboldalt úgy, hogy a lehető leghasználhatóbb legyen. A szerző harminc éven át üzte az alkalmazott pszichológia mesterségét technológiai területen, hogy aztán egyszerű és könnyen alkalmazható szabályok mentén elérhetővé tegye az így megszerzett tudását.

Közismert, hogy Jézus leginkább példabeszédekben keresztül tanított, és kutatások igazolták is ennek a hatékonyságát. A legtöbb mentális folyamat öntudatlanul zajlik, ezért sokkal nagyobb jelentőséget tulajdonítunk azoknak az információknak, amelyek tudatosulnak bennünk. Éppen ezért egy anekdota, amely érzelmi reakciót vált ki belőlünk, beindítja az emlékezőközpontunkat is, így erre nemcsak jobban, de hosszabb ideig is emlékszünk.

A felejtés egyébként az agy egyik leghasznosabb találmánya – persze nem akkor, amikor a lakáskulcsunkat kell megkeresni, hanem amikor a nap folyamán ért rengeteg ingert kell megszűrni, hogy továbbra is normálisan tudjunk működni. Két dolgot viszont jó tudni: egyrészt mindenki felejt, másrészt nem tudatos döntés eredménye, hogy mit felejtünk el, és mit nem. Ezért olyan weboldalt érdemes készíteni, ahol a fontos információk könnyen és gyorsan megtalálhatók. Nem építhetünk ugyanis arra, hogy egy korábbi látogatónak majd eszébe kell, hogy jussanak bizonyos adatok, mert lehet, hogy már réges-rég szanalódta az emlékezetéből.

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

A navigációs rendszer kialakításakor szintén oda kell figyelni arra, hogy az információkat egyszerűbb felismereni, mint felidézni, így a lehetőségek bemutatásakor is érdemesebb a szemre hagyatkozni, mint az agyra.

Az emberi agy egyébként is könnyen hagyja magát megtéveszteni. Évszázadok óta tart a vita, hogy melyik betűtípus szebb és olvashatóbb, mint a másik. Különösen a kis felbontású képernyők megjelenése élesztette fel újra ezt a vitát. (A válasz valójában az, hogy amelyik betűt megszokta a szemünk, azt gyorsabban is olvassuk.)

Hyunjin Song és Norbert Schwarz végzett egy érdekes kísérletet 2008-ban, amelynek során két különböző betűtípussal írt, rövid utasítást adtak át más-más embereknek. A sima, talp nélküli és a túldíszített, kézírásra hasonlító betűkészlettel szedett szövegek ugyanazt a rövid tornagyakorlatot magyarázták el. A kísérleti alanyok visszajelzéseiből ugyanakkor az derült ki, hogy a cikornyás betűkkel megjelenített feladat megértése nehezebb, tovább tart, és az ezt kapó személyek kevésbé voltak hajlandók a gyakorlatot a napi programjukba illeszteni. A tanulság: használjunk egyszerű betűtípust, ezzel elkerülhetjük, hogy a nehezen olvasható szöveg miatt olvasóik azt gondolják, hogy a szöveg nehezen is érthető.

Egy másik kísérlet arra vonatkozott, hogy rövidebb vagy hosszabb sorokat érdemes-e inkább használni. Az eredmény azt mutatja, hogy a hosszabb sorok gyorsabban olvashatók, ugyanakkor az emberek jobban kedvelik a rövidebb sorokat. Valójában tehát a weboldal célja határozza meg a választást: ha fontos, hogy az oldalt felkeresők gyorsan elolvassanak valamit, akkor használjunk hosszabb sorokat, de persze előbb menjünk biztosra, és tudjuk meg, hogy a szöveget tényleg el akarják-e olvasni.

Jelen írásban nem vállalkoztam többre, mint a fent említett néhány trükk ismertetésére. Mindenesetre jó tudni, hogy azok, akik a webfejlesztés során fel-

rülő problémákra hatékony megoldást keresnek, nemcsak informatikai könyvekből tájékozódhatnak, hanem némely társadalomtudomány – a pszichológia, szociológia – területén is körülnézhetnek. Hasznos könyveket fognak találni. ■ N. B.

HIRDETÉSEK

SAJTÓKÖZLEMÉNY

Támop 3.2.1.A-11/2-2012-0057 – „A Győri Evangélikus Egyházközség közoktatási intézményeinek szerepbővítése”

KÖZÖSEN jobb! Nagy értékű pályázat segítette a győri Péterfy-gimnázium közösségi szolgálatát

A pályázatot 2012-ben készítettük, végül 2015 áprilisában nyertük el a támogatást, összesen 10 584 000 Ft értékben.

Az eltelt évek során több kezdeményezés is történt intézményünkben a közösségi szolgálat megismertetése, elfogadása, végzése érdekében. A körülmények kedvezőek, ugyanis a győri Insula Luthera (evangélikus sziget) területén templom, óvoda, általános és középiskola, időseknek otthont adó szeretetház, valamint könyvtár és levéltár található. Mindez természetes környezetben, a Rába folyó partján helyezkedik el.

Évek óta szervezünk önkéntes segítőszolgálatot a szeretetházban, diákjaink fogyatékos gyermekekhez járnak rendszeresen városunk speciális intézményeibe, a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Intézmény és Gyermekotthonba. A részt vevő diákok 10–16 évesek. Mióta pedig jogszabály rögzíti a közösségi szolgálat szervezésének, lebonyolításának kötelező rendjét, több más intézménnyel is felvettük a kapcsolatot, hogy a teljesítés zökkenőmentes legyen.

Jelen pályázat megvalósításához 2015 májusában fogtunk hozzá a nyolc vállalt tevékenységterülethez:

- Idős emberek támogatása szociális intézményi keretek között. (Szeretetházunk lakói nagy szeretettel fogadták a hozzájuk érkező fiatalokat. A múltidéző beszélgetések mellett sort kerítettek különböző társasjátékokra is.)
- Életinterjú készítése digitális rögzítéssel idős emberekkel. (Családtagok és a szeretetház idős lakói voltak az érdekes beszélgetések interjúalanyai.)
- Fogyatékos személyek ellátásának segítése közös kulturális és sporttevékenységben. (Már meglévő kapcsolat további ápolása városunk speciális intézményében, immár pályázati támogatással.)
- Korrepetálás alsóbb évfolyamokon, gyermekotthonban, sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését végző intézményekben. (Intézményünk alsóbb éves diákjait a napi tanulásban segítették nagy türelemmel középiskolásaink.)
- Közgyűteményben kiegészítő feladatok ellátása. (Levéltárunkban és könyvtárunkban rendszerező, tisztító munkákat végeztek az önkéntes segítők.)
- Oktatási, szociális, egészségügyi, sport- és közintézmények, közterületek állagmegővését szolgáló tevékenység. (Az iskolaépület melletti Rába-part, az iskolaudvar rendbetétele, fűnyírás, tereprendezés volt a rendszeres feladat.)
- Oktatási, szociális, egészségügyi, sport- és közintézmények, közterületek állagmegővését szolgáló tevékenység. (A csónakház rendbetétele, környezetének tereprendezése volt a feladat.)
- Intézmények környezetének rendezése, fa- és növényültetés, avar összegyűjtése.

A pályázati tevékenységekben hatvan diák és tizenhat felnőtt vett részt. Ily módon a nyolc tevékenységi körnek három mentora, tíz felelős pedagógusa volt. A pedagógusok képzése után a diákokat is felkészítették. Egy bevont diáknak legalább két tevékenységet választva kellett teljesítenie az ötvenórányi közösségi szolgálatot, amelyből öt-öt óra felkészítés és feldolgozás volt. Létrehoztunk egy zárt, titkos Facebook-csoportot, s ezen a fórumon zajlottak a tevékenységszervező munkálatok.

Sokszoros hozadéka van a pályázatnak: a diákok szervezett keretek között teljesíthették a jogszabályban előírt kötelezettségeiket, melyek nélkül nem kezdenek el az érettségi vizsgát; tálcanálva kapták meg a választható, színes tevékenységi területeket; lehetőség nyílt szociális érzékenységük növelésére; megtapasztalhatták az önzetlenül nyújtott segítség hatványozó erejét, örömet.

Evangélikus műsorok a Magyar Televízióban

November 15-én, vasárnap a Duna Televízióban 6.30-kor az *Útmutató* című műsorban az egyházi gimnáziumok közül a legjobbnak minősített Deák Téri Evangélikus Gimnáziumba látogatunk. Az adást november 16-án, hétfőn a Duna World csatornán 15.45-kor megismétlik. Szerkesztő Nagy László, rendező Horváth Tamás.

November 15-én, vasárnap a Duna Televízióban 10.30-kor kerül képernyőre egyháziunk műsora, az *Evangélikus magazin*. Az adást november 17-én, kedden a Duna World csatornán 15.45-kor megismétlik. Szerkesztő Nagy László.

HIRDETÉS

Bevállalós? Csak bírja az iramot.

Erős immunrendszer és elemében a család.

Az emelt hatóanyag-tartalmú Bérés Csepp Extra fokozott immunvédelmet biztosít szervezetünknek a betegségek megelőzésében és leküzdésében, hogy a mindennapok kihívásai közben is életerősek maradjunk.

A Bérés Csepp Extra vény nélküli kapható laboratóriumi gyógyszer.

www.beres.hu facebook.com/beres.klub

A KOCKÁZATOKRÓL ÉS MELLÉKHATÁSOKRÓL OLVASSA EL A BETEGTÁJÉKOZTATÓT, VAGY KÉRDEZZE MEG KEZELŐORVOSÁT, GYÓGYSZERÉSZÉT!

BÉRES Az egészséges emberért

HÍREK, HIRDETÉSEK

Csakazértis házasság – könyvbemutató

Pálhegyi Ferenc Csakazértis házasság! című könyvét november 27-én 17 órakor mutatják be a Bibliás könyvesboltban (Budapest IX. ker., Ráday u. 28.). A könyv témájához kapcsolódik a szerző előadása *A hűség értelméről* címmel.

Álláshirdetések

Az **Evangélikus Középiskolai Kollégium** (1077 Budapest, Rózsák tere 1.) titkári állást hirdet pénzügyi területen is jártas munkavállaló részére azonnali kezdéssel. Érdeklődni lehet a 20/824-9060-as mobilszámon.

A **Sztehlo Gábor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium** (1183 Budapest, Kossuth tér 2.) állást hirdet az alábbi munkakörre: énekzene–bármely szakos középiskolai tanár. Felkínált havi jövedelem pedagógus-életpályára szerint. Munkába lépés időpontja: azonnal. Jelentkezni lehet önéletrajzzal a stehlo.titkarsag@gmail.com e-mail-címen.

Összegyülekezés napja

A Csillaghegyi Evangélikus Egyházközség szeretettel hívja híveit és barátait november 15-én a békásmegyeri templomba (1038 Budapest, Mező u. 12.) az össze-gyülekezés napjára. Dél előtt 10 órakor az istentiszteleten *Donáth László* prédikál. Délben közös ebédre várjuk vendégeinket. 14 órakor *A kultúra: közös ihlet – József Attila után szabadon* címmel *Agárdi Péter* előadása a közelmúltban megjelent könyve – *Nemzeti értékviták és kultúra-felfogások 1847–2014* – alapján. Az alkalomra a belépés ingyenes, adományokat jó szívvel fogadunk.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (november 15.)

[Jézus által] vigyük Isten elé a dicsőítés áldozatát mindenkor, azaz nevével való lást tévő ajkaink gyümölcsét. Zsid 13,15 (Zsolt 84,5; Mt 25,31–46; Róm 8,18–23/24–25; Zsolt 79) Követni Jézust nem üres kézzel és nem üres szívvel. Követni oda is, ahová magunktól nem mennénk. Követni táborunkon kívülre, hiszen az eljövendő felé tartunk. Bátorságot ehhez a napi dicsőítés ad. Mintha egy örök országig érő lánc egy-egy szemé lenne napról napra történő dicsőítésünk. Akit követünk, annak, Krisztusunknak tökéletes áldozata fogja össze a mi áldozataink sorát: a mi imáinkat, jó cselekedeteinket.

Hétfő (november 16.)

Őbenne élünk, mozgunk és vagyunk. ApCsel 17,28a (Jer 32,19a; Mt 7,21–27/28–29; Jak 5,7–12) Amiben benne élünk, attól nem lehetünk távol, hacsak nem felszínes a jelenlétünk. Vannak vágyott emberi közösségek, ahová tartozni jó. Meglehet, ott sincs mindenki teljes szívvel jelen. Isten önmagában teremt és kínál közösséget, ahová tartozhatunk. Ebben a közösségben ő nem színleg, hanem a halálig menő szeretet erejéig van jelen. Életünk minden változására van türelme Istennek, mégis csak benne vagyunk helyünkön, benne ismerhetjük meg azt az önmagunkat, akit legszentebb pillanatainkban fedeztünk fel.

Kedd (november 17.)

Jézus így válaszolt: Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, csak én általam. Jn 14,6 (5Móz 11,26–28a; Zsid 10,26–31; Jak 5,13–20) Jézus a követendő út, az irányadó igazság, az élet teljessége. Amit Jézus kijelent magáról, amit mi belőle meg tudunk ragadni hitünkkel, az mind az Atyához vezet. Ha Krisztust követjük, van utunk az Atyához. Aki nem öngazságát hajszolja, az befogadhatja azt a krisztusi igazságot, mely nem elítél, hanem megment. Még az életünk is, ha krisztusivá, keresztyénné tud lenni, Istenhez vezet minket, hiszen ilyenre lett teremtve. Nem jó, ha életünk decentralizált, ha úgy irányítjuk életünket, mintha több út is vezetne Istenhez. Nincs többfajta igazság, mely képes megmenteni, nincs többfajta élet, mely képes az Atyához eljutni. Egyedül Krisztus!

Szerda (november 18.)

Szövetséget kötök velük, hogy békében éljenek; örök szövetség lesz az. Ez 37,26 (2Kor 1,20; Lk 13,1–5/6–9; Mt 24,1–14) A szövetségeknek céljaik vannak. Az emberi szövetségek gyakran háborúk miatt jöttek létre, és leginkább a győzelem elérésére. Lehet békéért is szövetség, de valami ellen ez is küzd, leginkább a békétlenség, a békétlenség ellen. Isten a békességet adja a vele való kapcsolat alapjául. Ez a szövetség Jézusban lett érvényessé. Isten Fiában van békességünk, benne, akiben a békétlenség emberi harc nélkül is legyőzött.

Csütörtök (november 19.)

Mennyei Atyátoknak fiai legyetek, mert ő felhossa napját gonoszokra és jókra, és esőt ad igazaknak és hamisaknak. Mt 5,45 (Péld 23,17; 2Thessz 1,3–12; Mt 24,15–28) Az emberek hol inkább rosszak, hol meg inkább jók, sőt egyszerre igazak és bűnösök is, Isten gyarló képmásai. Egyedül Isten jó, és az ő jóságába minden ember belefér. Ahogy a kegyelmes Isten alapvetően nem jó vagy rossz felosztás alapján cselekszik az emberekkel, éppen így azok sincsenek osztályozva, akik az ő gyermekeiknek tudhatják magukat. Krisztus ezért mindent megtett a keresztfán, és megtesz ma is, közbenjárva értünk az Atyánál.

Péntek (november 20.)

Mert én mellettek vagyok, és felétek fordulok: megművelnek és bevetnek titeket. Ez 36,9 (Lk 1,54–55; Mt 26,59–66; Mt 24,29–31) A babiloni fogság végét látatja előre Ezékiel. A prédává lett földnek lesz jövője, mert emberek fogják újra benépesíteni, Isten népe telepedhet le újra ősi földjén. Istennek ez lesz a jótéteménye. Ma, a túlnépesedés hangsúlyozásának korában és a migrációs folyamatok idején a lélek érzi, hogy csak az Ige ígéretével, csak Isten döntéseivel kerülhetnek helyükre a dolgok. Isten több jót akar tenni népével. Letelepítő szándékával együtt magát is odaadja övének. Odatelepszik övéhez. Jézus hozzánk érkezésében ez már felfoghatatlan többletét jelenti Isten jóságának. A föld magától, Isten jóságáért hozza meg gyümölcsét, hogy újra és újra megtudják: ő az Úr. Jézus magától megy a keresztfára, s vették a halál mélységébe, hogy értünk feltámadjon.

Szombat (november 21.)

Mondjátok egymásnak zsolotárokat, dicséreteket és lelki énekeket, énekeljétek és mondjátok dicséretet szívetekben az Úrnak. Ef 5,19 (Zsolt 96,2; Jel 20,11–15; Mt 24,32–44) Amitől egy közösség egyházi közösségnek érezheti magát, s amitől a keresztyén ember Isten gyermekének tudhatja magát, az az egymásnak és az Úrnak való lelki megnyilvánulás. Segítsétek egymásnak! Ahogy tudtok tettekben segíteni egymásnak, ahogy az összefogás cselekedetekben is többet jelent, mint egy meg egy ember munkája, úgy a lelki építkezés sem sok ember magánakciója. Az együtt mondott zsolotárok, együtt énekelt lelki énekek a korábban szívünkben mondott dicséretekből és lelki énekekből növekednek egygyé. ■ DECMANN TIBOR

HIRDETÉS

Gyórfi Károly könyvének bemutatója

A *Keresztényüldözés a 21. század elején* című nagy sikerű könyv bemutatójára és a szerzővel, *Gyórfi Károllyal*, az óbudai egyházközség felügyelőjével való beszélgetésre hívunk minden kedves érdeklődőt a Dévai Bíró Mátyás Közösségi Központ nagytermébe november 17-én, kedden 18 órára. Cím: 1034 Budapest, Dévai Bíró Mátyás tér 1. (evangélikus templom alagsora).

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból november 15-étől november 22-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
6.00 / Bartók rádió Muzsikáló reggel	5.50 / Duna Tv Hajnali gondolatok	12.50 / Duna Tv Jamie 15 perces kajái (gasztronómiai műsor)	10.05 / Duna Tv Család-barát (délelőtti magazinműsor)
6.30 / Duna Tv Útmutató	10.40 / Duna World Magyar történelmi arcképcsarnok	15.45 / Duna World Evangélikus magazin	13.30 / Kossuth rádió „Tebemded biztunk eleitől fogva...”
8.00 / Civil Rádió (Budapest) Lélekhangoló	11.15 / Duna World Öt férfi komoly szándékkal (magyar tévéfilm, 1971) (87’)	18.15 / M2 Magyar népmesék	A református egyház főlórája
Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (civilradio.hu)	13.30 / Kossuth rádió Erős vár a mi Istenünk!	19.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) Hétközi istentisztelet	14.05 / Kossuth rádió Arcvonások
9.00 / Duna Tv Isten kezében	Az evangélikus egyház főlórája	19.05 / Duna World Hogy volt?!	Pál Ferenc római katolikus pap
10.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) Templomról templomra (credoradio.hu)	15.45 / Duna World Útmutató	Für Anikó születésnapjára	16.10 / Duna World Önkéntesek (magyar dokumentumfilm)
10.30 / Duna Tv Evangélikus magazin	20.00 / Pax Tv Kút (beszélgetéssorozat)	19.35 / Bartók rádió Mozart: Szóktetés a szerájából (operaközvetítés)	19.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) Lélekhangoló
16.06 / Kossuth rádió Jelenlét (roma magazin)	Műsorvezető: Deák László evangélikus lelkész	22.05 / Bartók rádió Jazzlegendák	Az Evangélikus Rádiómisszió műsora
19.00 / Pax Tv Evangélikus istentisztelet a budavári templomból	21.30 / Duna World Maradj talpon! (kvízműsor)	22.30 / M3 Déryné, hol van? (magyar filmdráma, 1973)	20.54 / Bartók rádió A B’Rock – ghenti barokk zenekar hangversenye
19.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) Evangélikus istentisztelet	22.30 / M3 Ármány és szerelem	0.15 / Duna Tv MűpArt Classic	0.30 / Duna Tv A Paradicsom... (francia–olasz filmdráma, 1986) (117’)
	Madách Színház, 1972	Egy mű újjászületése	

CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
5.20 / Duna World Pannon expressz	5.08 / Kossuth rádió Igéző	6.25 / Duna Tv Világ-Nézet	6.40 / Duna Tv Kérdések a Bibliában
Komárom	5.50 / Duna Tv Hajnali gondolatok	9.30 / Bartók rádió Súgólyuk (kulturális magazin)	9.30 / ZDF (német) Evangélikus istentisztelet Weimarból
10.40 / Duna World Élő egyház (vallási híradó)	11.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) Egyházi útravaló	10.30 / Duna Tv Jó tudni!	9.30 / Bartók rádió Musica Sacra (egyházzenei magazin)
12.05 / Bartók rádió Gregor József dalestje	13.15 / Duna Tv Kívánságkiosár	13.45 / Duna Tv Magyar krónika (magazinműsor)	9.35 / Duna Tv Evangélikus ifjúsági műsor
12.30 / Pax Tv A titok nyitja (riportfilm)	19.35 / Bartók rádió A Danubia ifjúsági szimfonikus zenekar hangversenye	16.54 / Bartók rádió A Haydn baritontrió hangversenye Haydn-művekből	10.00 / Duna Tv Református magazin
12.40 / Duna World Magyar első	20.30 / Pax Tv Bibliai közmondások (beszélgetéssorozat)	19.40 / Duna Tv Játék határok nélkül	10.04 / Kossuth rádió Evangélikus istentisztelet közvetítése Békéscsabáról
Az első magyar kávéház	20.35 / Duna Tv Fölszállott a páva (népzenei tehetségkutató)	21.00 / Duna Tv Becéző szavak (amerikai filmdráma, 1983) (126’)	16.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) Nyitott ajtók (egyházi magazin)
19.42 / Kossuth rádió A Kolompos együttes kalotaszegi muzsikát játszik	20.55 / Bartók rádió Thierry Escaich (orgona) hangversenye	21.00 / Pax Tv Gospel Café (zenés műsor)	19.00 / Pax Tv Evangélikus istentisztelet a budavári templomból
20.35 / Duna Tv A körhinta (magyar filmdráma, 1956) (90’)	22.20 / Pax Tv Magyar–finn evangélikus kapcsolatok		19.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) Evangélikus istentisztelet
21.35 / M3 Aranyoskám			
Igaz mesék Salamon Béláról			
22.35 / Duna Tv Kult.hu (kulturális magazin)			

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • **EvÉlet on-line:** www.evangelikusélet.hu. • **Hirdetésfelvétel:** hirdetes@evelet.hu. **Előfizetés:** elfozizetes@evelet.hu. • **Szerkesztőség:** 1091 Budapest, Üllői út 25. fszt. 2. Tel.: 20/824-5519. **Főszerkesztő:** T. PINTÉR KÁROLY (karoly.pinter@lutheran.hu). **Szerkesztőségi titkár** (hirdetési ügyek referense): BALLA Mária (maria.ball@lutheran.hu). **Olvasószerkesztő:** DOBSONYI SÁNDOR (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** FEDOR SÁRA (sara.fedor@lutheran.hu). **Tervezőszerkesztő:** SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu). **Munkatárs:** WALKÓ ÁDÁM (adam.walko@lutheran.hu). **Rovatvezetők:** DR. ECSEDI ZSUZSA – Cantate (ezsu@lutheran.hu), KENDEH K. PÉTER – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA – A vasárnap igéje (mariann.matrai@lutheran.hu), TAMÁSY TAMÁS – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu). **Szerkesztőbizottság:** ADÁMI Mária, BALCZA MATE, B. WALKÓ GYÖRGY, DR. FABINY TAMÁS, KENDEH K. PÉTER, KISS MIKLÓS, KISS TAMÁS, DR. OROSZ GÁBOR VIKTOR, PRÖHLE GERGELY, RADOSNÉ LENGYEL ANNA, T. PINTÉR KÁROLY.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 20/824-5518, 1/411-0385.

Felelős kiadó: KENDEH K. PÉTER (peter.kendeh@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás:** Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: NAGY ZOLTÁN. **Árusítja a kiadó.** Terjeszti a Magyar Posta Zrt. **Terjesztési ügyekben reklamáció** a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletéig ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzárta kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetesek@evelet.hu címre várjuk.

